

Nr 241.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928, m. m.; given Stockholms slott den 2 mars 1934.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

dels lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

dels förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

dels ock förordning angående ändrad lydelse av 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 29 § 3 mom., 30 § 4 mom., sjätte punkten av anvisningarna till 30 § samt första punkten av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives:

29 §.

3 mom. För sparbank — — — bildande, grundfond.

Sparbank må jämväl åtnjuta avdrag för bidrag till sparbankernas säkerhetskassa.

Sparbankernas säkerhetskassa må göra avdrag för utdelning till sparbankerna.

30 §.

4 mom. För *partihandelsbolag*, som avses i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, skall nettointäkten av handel med rusdrycker, där den enligt här ovan givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 5 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret försålda rusdrycker med undantag för vara, vid vars försäljning bolaget enligt avtal med staten icke äger tillgodoräkna sig handelsvinst.

För sådant — — — utminuterade rusdrycker.

För *utöware* — — — försålda tobaksvaror.

Anvisningar

till 30 §.

6. Under handeln med rusdrycker inbegripas i 30 § 4 mom. även rening, försäkring och annan liknande tillverkning av rusdrycker, som ej är att hänföra till tillverkning av råvara.

till 54 §.

1. Den befrielse från skattskyldighet för utdelning från svenska aktiebolag, svenska solidariska bankbolag och svenska ekonomiska föreningar, som enligt 54 § a) är medgiven svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar, har avseende jämväl å utdelning, som uppburits efter annan grund än i förhållande till innehavda aktier, lotter eller andelar, dock icke utdelning, för vilken det utdelande företaget må njuta avdrag enligt 25 § 1 mom. sista stycket eller 29 § 2 mom.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1935.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 15 § 2 mom., 56 § 1 mom., 101, 103 och 135 §§ samt 145 § 1, 4, 5, 6 och 7 mom. taxeringsförordningen skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives. samt att i sagda förordning skall införas en ny paragraf, benämnd 124 a §, av nedan angiven lydelse:

15 §.

2 mom. Ordförande i — — — av magistraten. I stad utan magistrat, där debitering av kronoutskylder verkställs av annan än häradsskrivare, skall erforderligt biträde lämnas av tjänsteman, som ställes till förfogande av drätselkammaren.

56 §.

1 mom. Granskning av — — — 115 §§.

Självdeklaration skall — — — verkställa taxeringen. I fall som i 124 a § sägs äger ock ombud för besvärberättigad kommun taga del av självdeklaration, vilken legat till grund för sådan taxering av inkomst, som besvärerna kunna avse. Den som — — — den skattskyldige.

Då besvär — — — anlitade medhjälpare.

101 §.

Innefattar länsprövningsnämnds — — — prövningsnämndens protokoll. Har prövningsnämnd jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § gjort ändring beträffande fastighetstaxering, skall, i den mån ej delgivning av beslutet sker enligt 100 § 2 mom., genom länsstyrelsens försorg utdrag av nämndens protokoll rörande beslutet för kännedom tillställas, förutom klaganden, den skattskyldige och, om annan än den skattskyldige ägde fastigheten vid den tidpunkt till vilken skattskyldigheten hänför sig, jämväl denne, den kommun, där fastigheten är belägen, så ock, där den skattskyldige eller fastighetens ägare vid berörda tidpunkt haft sin hemortskommun i annat län, landskamreraren i det länet.

103 §.

Stadgandena i 98 och 100 §§ samt 101 § andra stycket skola hava — — —
20 november.

124 a §.

1 mom. Har skattskyldig vid taxering till kommunal inkomstskatt åtnjutit avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen eller har för skattskyldig vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt förmögenhet beräknats med hänsyn till fastighets taxeringsvärde, och sker genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten eller beslut jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § av prövningsnämnd sådan ändring beträffande fastighetstaxeringen, att avdraget eller förmögenheten bör beräknas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen av inkomst eller förmögenhet anföras hos prövningsnämnden, eller, om denna taxering redan varit föremål för beslut av kammarrätten, vilket ej överklagats, eller av Kungl. Maj:t, hos den myndighet, som meddelat beslutet. Är sagda taxering i annan ordning föremål för prövning av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, skola besvärerna anföras hos den myndighet för att prövas i sammanhang med prövning av målet i övrigt.

Rätt att anföras besvär som nu sagts tillkommer den skattskyldige, där han ej gjort sig skyldig till underlåtenhet som avses i 39 § 1 mom., landskamreraren och, såvitt angår taxeringen till kommunal inkomstskatt, kommun.

Besvärerna skola, skriftligen avfattade, ingivas till den länsstyrelse, som med motsvarande tillämpning av 119 § 1 och 2 mom. vederbör, av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av landskamrerare inom åtta månader från den dag, då beslutet rörande fastighetstaxeringen meddelats. Försummas något av vad sålunda föreskrivits, varda besvärerna icke upptagna till prövning; dock må icke den omständigheten, att besvär, som anföras hos kammarrätten eller Kungl. Maj:t, i stället för till vederbörande länsstyrelse ingivits eller insänts direkt till kammarrätten eller Kungl. Maj:t, utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvärerna dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvärerna omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling enligt 124 § 2 mom.

Besvär enligt denna paragraf må ej företagas till avgörande, förrän ovan stadgade besvärstid gått till ända, ej heller, därest beslutet om fastighetstaxeringen överklagats, förrän detta ärende blivit slutligen avgjort.

Vid besvär enligt denna paragraf skola i övrigt de föreskrifter, som avse besvär enligt 123 §, äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Besvär enligt denna paragraf böra ej, såvitt icke av skattskyldig eller kommun anförda besvär eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, anföras av landskamrerare, med mindre besvärerna avse rättelse av avsevärt missförhållande, förorsakat av den ändrade fastighetstaxeringen.

135 §.

Har genom — — — för verkställighet.

Utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t beträffande fastighetstaxering skall, därest utslaget innefattar ändring av prövningsnämndens beslut, för kännedom tillställas, förutom klaganden, den skattskyldige och, om annan än den skattskyldige ägde fastigheten vid den tidpunkt till vilken skattskyldigheten hänför sig, jämväl denne, den kommun, där fastigheten är belägen, landskamreraren i det län, där fastigheten är belägen, så ock, där den skattskyldige eller fastighetens ägare vid berörda tidpunkt haft sin hemortskommun i annat län, landskamreraren i det länet.

145 §.

1 mom. Av statsmedel bestridas:

- 1) ersättning åt — — — i taxeringsnämnderna;
- 2) ersättning åt — — — i Stockholm;
- 3) bidrag till — — — det allmänna;
- 4) gottgörelse för — — — tjänstemän; samt
- 5) kostnader för taxeringen, vilka omförmålas i 5 och 6 samt 8—12 mom. här nedan.

4 mom. Efter prövning av de yttranden och framställningar, som inkommit jämlikt 2 och 3 mom., bestämmer Kungl. Maj:t, huru mycket skall ställas till förfogande för varje länsstyrelse och huru mycket skall till kommun utanordnas.

Därvid må vad som ställes till länsstyrelsernas förfogande för ersättning åt ordförandena i berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna samt åt de av länsstyrelserna förordnade ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnderna, för ersättning såvitt angår allmän fastighetstaxering åt kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden samt för det i samband med allmän fastighetstaxering jämlikt 15 § 2 mom. lämnade biträde av städernas tjänstemän jämte vad som utanordnas till kommuner utgöra sammanlagt högst ett belopp, motsvarande två hundradels procent av taxeringsvärdet å all fastighet i riket, sådant detta värde beräknats enligt fastighetstaxeringsnämndernas beslut.

Vad som ställes till länsstyrelsernas förfogande för ersättning åt ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna, för ersättning såvitt angår årlig taxering åt kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden samt för det i samband med taxeringsarbetet jämlikt 15 § 2 mom. lämnade biträde av städernas tjänstemän jämte vad som utanordnas till kommuner må sammanlagt utgöra högst ett belopp, motsvarande fyra procent av summan av inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp för hela riket, sådan denna summa beräknats enligt taxeringsnämndernas beslut.

Vid fördelningen mellan de till ersättning berättigade av till länssty-

relse anvisat belopp bör fästas avseende på den för de särskilda uppdragens utförande erforderliga och därå nedlagda skicklighet, tid och arbete, och bör i förekommande fall jämväl tagas i betraktande ersättning, som kan hava blivit vederbörande av kommun tillerkänd och kommunen av statsmedel gottgjord. Särskilda föreskrifter angående fördelningen må av Kungl. Maj:t meddelas. Med iakttagande härav bestämmes fördelningen av länsstyrelsen.

5 mom. Till gäldande av de av fastighetsprövningsnämnds, länsprövningsnämnds eller Stockholms stads prövningsnämnds arbeten föranledda utgifter, såsom gottgörelse åt tjänsteman, som jämlikt 16 § 2 mom. förordnats att för vissa fall fullgöra landskamrerarens åligganden, ersättning för biträde åt landskamrerare vid förberedande göromål, arvode för protokoll- och längdföringen, nödiga tryckningskostnader samt gottgörelse för uppässning hos nämnden, må vederbörande länsstyrelse, såvitt ej nedan annorlunda stadgas, använda erforderligt belopp. Kungl. Maj:t äger utfärda särskilda föreskrifter rörande dispositionen av medel för ändamål, som nu sagts.

6 mom. Sakkunnig erhåller för av honom verkställd utredning eller undersökning gottgörelse, som — med iakttagande av de särskilda föreskrifter rörande disposition av medel för ändamålet, Kungl. Maj:t må finna nödigt meddela — bestämmes av länsstyrelsen eller, då den sakkunnige biträtt den mellankommunala prövningsnämnden eller allmänna ombudet hos samma nämnd, av Kungl. Maj:t.

7 mom. Uppgift rörande de jämlikt 4, 5 och 6 mom. till olika personer utbetalda ersättningsbeloppen, avseende tiden från och med den 1 december föregående år till november månads utgång, skall årligen före den 15 december av länsstyrelsen insändas till finansdepartementet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1934 men skall vad angår 56 § 1 mom., 101 §, 103 §, 124 a § samt 135 § ej tillämpas såvitt fråga är om taxering av fastighet för tidigare år än 1933.

De uppgifter, som jämlikt 145 § 7 mom. skola till finansdepartementet insändas före den 15 december 1934, skola avse tiden från och med den 1 november 1933 till utgången av november månad 1934.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet.

Härigenom förordnas, att 13 § förordningen den 14 juni 1933 om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

13 §.

Ordförande i — — — nödigt meddela. Om ersättning till sakkunnig, som biträtt vid uppskattningen, gäller vad i 145 § 6 och 8 mom. taxeringsförordningen sägs. Av landsting — — — är stadgat.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler vissa frågor om ändringar i kommunalskattelagen och taxeringsförordningen m. m. samt anför därvid:

Skattespörsmål i samband med inrättande av sparbankernas säkerhetskassa.

Enligt vad som framgår av Kungl. Maj:ts till årets riksdag avlätna proposition nr 54 med förslag till lag om sparbankernas säkerhetskassa erinrade jag vid anmälan inför Kungl. Maj:t av nämnda fråga, att i en i propositionen omförmäld promemoria anförts, att kassan syntes böra åtnjuta samma frihet från skyldighet att erlægga skatt till stat och kommun, som tillkomme vissa andra kassor och fonder. Jag uttalade vidare, att från några håll därjämte påyrkats, att sparbankerna måtte berättigas att vid sina inkomstdeklarationer avdraga beloppet av de bidrag, som av dem komme att erläggas till kassan. Till nu omförmälda frågor anhöll jag att sedermera få återkomma.

Enligt nämnda lagförslag skall sparbankernas säkerhetskassa hava till ändamål att trygga sparbankernas verksamhet och insättarnas rätt genom att bevilja tillskott till säkerhetsfond åt sparbank eller gottgörelse åt insättare i sparbank, som trätt i likvidation eller försatts i konkurs. Det åligger — med visst undantag — sparbank att, därest kassans behållning ej uppgår till tio miljoner kronor, såsom bidrag till kassan årligen erlægga ett belopp av två hundra delar procent av de medel, som sparbanken vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade. Uppgår kassans behållning till tio miljoner kronor, skall hälften av den behållna avkastningen årligen utdelas till sparbankerna efter förhållandet mellan de bidrag varje sparbank sammanlagt inbetalat till kassan. Uppgår behåll-

ningen till trettio miljoner kronor, skall hela avkastningen efter samma grund utdelas. I övrigt äger sparbank, så länge kassan består, ej göra gällande någon rätt till kassans tillgångar. Frågan hur vid kassans likvidation skall förfaras med nämnda tillgångar har lämnats oreglerad. Sparbanks rätt till framtida utdelning eller till kassans tillgångar vid dess upplösning må ej uppföras som tillgång i sparbankens räkenskaper eller överlätas annorledes än i samband med överlåtelsen av sparbankens rörelse å annan sparbank. Kassan förvaltas av en styrelse, utsedd av Konungen och sparbankerna. Lagen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1935.

Något undantag från tillämplighetsområdet för lagen om ekonomiska föreningar har i anledning av kassans inrättande icke ansetts böra göras; kassan har således icke ansetts såsom ekonomisk förening.

Rörande de beskattningsspörsmål, som kunde uppstå i samband med bildandet av sparbankernas säkerhetskassa, upprättades inom finansdepartementet en den 3 februari 1934 dagtecknad promemoria, som remitterades till kammarrätten för yttrande. I promemorian behandlas bland annat frågan, huru med tillämpning av gällande bestämmelser beskattningen av kassan skulle ställa sig. I sådant avseende anföres:

»Enligt nämnda bestämmelser blir kassan såväl statligt som kommunalt skattskyldig för all sin inkomst. Som intäkter för kassan äro att räkna kassans ränteintäkter, vilka torde vara att anse som intäkter av rörelse. Bidragen från sparbankerna, genom vilka bidrag kassans kapital successivt bildas, synas icke kunna anses som skattepliktig intäkt, även om — enligt vad nedan utvecklas — beloppet av nämnda bidrag torde få avdragas vid beräkning av sparbanks inkomst. Som avdragsgilla utgifter äro naturligen att räkna förvaltningskostnader. Däremot torde som omkostnader icke böra få avdragas medel, som kassan i enlighet med sitt ändamål utbetalar till nödställda sparbanker eller till insättare. Utdelning till sparbank av avkastning synes vara att likställa med en juridisk persons utdelning till sina medlemmar och torde sålunda ej böra få avräknas. Avkastning, som utdelas till sparbank, skulle alltså bliva föremål för dubbel beskattning, i det den nämligen skulle beskattas dels hos kassan dels hos sparbanken.

Skattskyldighet för förmögenhet synes icke åvila kassan, då kassan — lika litet som sparbank — synes vara att hänföra till de i 12 § 1 mom. b) förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt omförmälda kategorier av skattskyldiga.

Statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för kassan lärer vara att beräkna enligt 18 § e) nyssnämnda förordning. Skatten blir sålunda proportionell, varjämte frihet från kommunal progressivskatt och utjämningskatt kommer att åtnjutas.»

Härefter yttras i promemorian följande:

»Beträffande spørsmålet, huruvida frihet från skyldighet att erlagga skatt för inkomst bör medgivas kassan, må anmärkas, att dylik frihet icke synes vara av någon väsentlig betydelse i fråga om kassans förmåga att fylla det med inrättandet av densamma avsedda ändamålet. Kassan avser att tillgodose huvudsakligen ett sparbanksrörelsens eget intresse och lika

litet som sparbank undantages från beskattning synes beträffande den särskilda form för sparbankernas verksamhet, som kassan kan anses representera, skattefrihet böra föreligga.

Däremot torde vara lämpligt att redan nu undanröja den dubbelbeskattning som kommer att föranledas därav, att kassan icke äger rätt att vid inkomstberäkningen avdraga till sparbank utbetald utdelning, medan dylik utdelning tages till beskattning hos sparbanken. Skäl för att beskatta ett utdelat belopp såväl hos kassan som hos sparbanken synes icke föreligga. Då det icke torde böra ifrågasättas, att de olika sparbankernas hemortskommuner fränkännes rätt att taga nämnda utdelning till beskattning, synes undanröjande av berörda dubbelbeskattning böra ske i den i och för sig naturliga formen, att kassan berättigas att vid beräkning av sin rörelseinkomst åtnjuta avdrag för utdelning, som utbetalts till sparbank. Bestämmelse härom torde — — — böra införas i 29 § 3 mom. kommunal-skattelagen. Någon ändring i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är icke erforderlig, utan blir bestämmelsen utan vidare tillämplig i avseende å taxering till dylik skatt.

Skattefrihet för förmögenhet skall som nämnts enligt gällande bestämmelser tillkomma kassan.»

I promemorian behandlas slutligen frågan om sparbankernas rätt till avdrag för bidrag till kassan. Härom anföres följande:

»Vad slutligen angår det framförda förslaget, att sparbank måtte berättigas att vid beräkning av sin inkomst avdraga beloppet av till kassan utbetalt bidrag, så synes bestämmelse härom icke erforderlig, enär redan med tillämpning av gällande bestämmelser rätt till avdrag för berörda belopp torde tillkomma sparbank. Närmast till hands ur sparbankernas synpunkt ligger att betrakta ifrågavarande bidrag som omkostnader för rörelsens bedrivande. Såsom sådana lära bidragen böra bokföras i sparbankens räkenskaper, efter som någon på grund av bidragen grundad rätt icke får i sparbankens räkenskaper uppföras såsom tillgång. Möjligen skulle man delvis kunna betrakta bidragen som ersättning för förvärv av rätt till framtida utdelning, men även om man anlägger detta betraktelsesätt synes man ej komma till annat resultat än att beloppet av bidrag helt får avdragas vid inkomstberäkningen, enär föreskriften att rätten till utdelning ej får uppföras som tillgång kan anses innebära, att värdet av nämnda rätt skall omedelbart avskrivas.»

I *kammarrättens* yttrande i anledning av nu omförmälda promemoria göres ingen erinran mot vid promemorian fogat förslag till ändrad lydelse av 29 § 3 mom. kommunal-skattelagen och förklaras promemorian i övrigt endast föranleda det yttrande, att, då olika meningar möjligen skulle kunna uppstå därom, huruvida med tillämpning av gällande bestämmelser sparbank må vid beräkningen av sin inkomst åtnjuta avdrag för till säkerhetskassan utbetalt bidrag, kammarrätten ifrågasatte, om icke till undanröjande av tveksamhet härutinnan uttrycklig bestämmelse, innefattande dylik avdragsrätt för sparbank, borde införas i nämnda lagrum.

Till det i berörda inom finansdepartementet utarbetade promemoria framlagda förslaget rörande lösning av vissa beskattningsfrågor, som uppställa sig i samband med frågan om bildandet av sparbankernas säkerhets-

kassa, kan jag i huvudsak ansluta mig. Det är, om man så vill uttrycka sig, en utbruten del av sparbankernas tillgångar, som hopsamlas hos kassan. När sparbankerna själva ej äro befriade från skattskyldighet för ränta på sina fonder, synas ej heller motsvarande räntor å säkerhetskassans fonder böra vara skattefria. När fonderna en gång uppnått den storlek, att avkastning därav kan utdelas till sparbankerna, kommer emellertid dylik avkastning att beskattas hos dessa, och kassan bör därför göras i motsvarande mån skattefri. Uttryckligt stadgande i sådant avseende föreslås.

Vad åter angår frågan om rätt för sparbankerna att åtnjuta avdrag för bidrag till säkerhetskassan, delar jag den uppfattningen att sådant avdrag bör medgivas. Kammarrätten har ifrågasatt, huruvida ej uttrycklig bestämmelse härom bör meddelas. Då det måhända skulle kunna göras gällande, att den delaktighet i säkerhetskassan, som förvärfvas av sparbank, är att hänföra till sådana tillgångar för stadigvarande bruk, för vilka avskrivningsavdrag ej är enligt gällande lag medgivet, biträder jag detta kammarrättens förslag.

Beskattningen av partihandelsbolag, som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker.

Enligt 30 § 4 mom. första stycket i kommunalskattelagen skall för sådant i 12 § förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusdrycker omförmält bolag, som bedriver partihandel med rusdrycker, nettointäkten av handel med rusdrycker, där den enligt förut i lagen givna bestämmelser skulle beräknats till högre belopp, anses utgöra 5 procent å försäljningssumman för under beskattningsåret försålda rusdrycker. I anvisningarna till 30 § förklaras under punkt 6, dels i första stycket, att under handel med rusdrycker inbegripas även rening, förskäring och annan liknande tillverkning av rusdrycker, som ej är att hänföra till tillverkning av råvara, dels ock i andra stycket, att vid tillämpning av nämnda bestämmelse skall i försäljningssumman icke inräknas försäljningssumman för varor, vilka bolaget kan ha försålt till annat partihandelsbolag.

Till förklaring av dessa stadganden bör även erinras, att enligt punkt 5 av anvisningarna till 18 § skall för partihandelsbolag, som nyss nämnts, handeln med rusdrycker anses utgöra särskild förvärvskälla. Det är endast den i sådan förvärvskälla erhållna nettointäkten, som enligt berörda bestämmelse begränsats till sin storlek; har bolaget annan förvärvskälla, skall inkomsten härav beräknas efter eljest gällande regler. Detta gäller exempelvis i fråga om den av det nuvarande partihandelsbolaget, aktiebolaget Vin- & Spritcentralen, bedrivna tillverkningen av råbrännvin vid egna brännerier.

Genom proposition nr 232 har Kungl. Maj:t förelagt innevarande års riksdag förslag till nyreglering i åtskilliga avseenden av partihandeln

med sprit av olika slag. Förslaget går bland annat ut på att spritcentralen skulle bli partihandlare såväl enligt rusdrycksförsäljningsförordningen som enligt förordningen den 1 juli 1918 (nr 508) angående handel med skattefri sprit samt att i sistnämnda avseende partihandlarens verksamhet skulle, i förhållande till vad nu gäller, utvidgas att avse även motorsprit. För genomförande härav föreslås ändringar i nämnda båda förordningar samt i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin. I propositionen begäres vidare, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa överenskommelse med spritcentralen om ordnande av avsättningsförhållandena för inom riket tillverkad sprit i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i yttrande till statsrådsprotokollet angivna riktlinjer. Dessa riktlinjer innehålla bland annat, att priset vid spritcentralens utförsäljning av sprit för olika ändamål i stort sett skall beräknas efter priset på råspriten med tillägg av kostnaderna för den färdiga varans framställning samt lagrings- och förvaltningskostnader ävensom skälighandelvinst, dock med den modifieringen att vid bestämmande av priset för skattefri sprit icke må beräknas handelsvinst.

Därest berörda förslag, vilket avses träda i kraft den 1 oktober 1934, blir genomfört, torde härav påkallas någon jämkning i bestämmelserna i 30 § kommunalskattelagen med tillhörande anvisningar. Frånsett att dessa bestämmelser förutsätta möjligheten av flera partihandelsbolag, bygga desamma nämligen på den förutsättningen, att vederbörande partihandelsbolag såsom nu är fallet tillgodoräknar sig handelsvinst å hela sin försäljning. Enligt föreliggande förslag skulle spritcentralens försäljning emellertid utvidgas att omfatta — utöver den nuvarande försäljningen enligt rusdrycksförsäljningsförordningen, varvid handelsvinst alltjämt finge utgå — jämväl försäljning enligt förordningen angående handel med skattefri sprit, vid vilken försäljning bolaget icke skulle beräkna handelsvinst. Då denna skillnad avses att komma till uttryck i ett mellan staten och spritcentralen träffat avtal, synes berörda stadgande i 30 § 4 mom. böra ändras på det sätt, att i den däri omförmälda försäljningssumman för försälda rusdrycker förklaras icke skola inräknas försäljningssumman för vara, vid vars försäljning bolaget enligt avtal med staten icke äger tillgodoräkna sig handelsvinst. Vidare bör andra stycket under punkt 6 i anvisningarna utgå.

Departements-
chefen.

Beskattning av viss utdelning från kooperativa föreningar.

I en den 13 november 1933 dagtecknad, till finansdepartementet inkommen skrivelse har länsstyrelsen i Västmanlands län hemställt om sådan ändring av gällande skattelagstiftning, att återbäring från kooperativ centralorganisation till kooperativa föreningar ej må undgå beskattning. I skrivelsen anföres i huvudsak:

»Uti 29 § 2 mom. av kommunalskattelagen av den 28 september 1928 stadgas följande.

Har kooperativ förening av vinsten å sin kooperativa verksamhet lämnat sina kunder, vare sig de tillhört föreningen eller icke, pristillägg, rabatt eller annan sådan utdelning i förhållande till gjorda köp eller försäljningar, må föreningen njuta avdrag för dylik utdelning.

Enligt 54 § i samma lag äro bland andra svenska ekonomiska föreningar, som icke driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, frikallade från skattskyldighet för bland annat utdelning från svenska ekonomiska föreningar.

På grund av dessa stadganden är den återbäring, som sker från kooperativa förbundet till kooperativa föreningar, icke beskattningsbar hos förbundet, och ej heller föreningarna, som mottagit återbäringen, behöva erlagga skatt därför. På detta sätt bliva årligen avsevärda belopp undandragna beskattning. Avskrift av ett utslag i regeringsrätten i ärendet bifogas.

Förhållandet anmärktes av kungl. kammarrätten uti dess yttrande den 28 augusti 1928, uti hithörande del intaget i Kungl. Maj:ts proposition nr 142 till 1930 års riksdag sid. 38—39. Kammarrättens yttrande i nu ifrågasvarande del lyder:

'Enligt 54 § med anvisningar, sådana dessa formulerats i 1928 års proposition, äro svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar, som icke driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, frigtagna från skattskyldighet för all slags utdelning från svenska aktiebolag, bankbolag och ekonomiska föreningar. Det enda undantaget, som gäller viss del av utdelning från bostadsföretag, vilken uppburits efter annan grund än i förhållande till aktie eller andel, bekräftar den givna regelns allmängiltighet. Emellertid äro företag, som lämna utdelning, i åtskilliga fall själva befriade från skattskyldighet för den del av den egna inkomsten, som åtgår till utdelning, nämligen dels bostadsföretag enligt 24 § för viss utdelning (som utgått till delägare i form av bostad eller annan förmån samt utdelning, som utgått annorledes än å andel eller aktie), dels ock i beskattningshänseende kooperativa föreningar enligt 29 § 2 mom. för rabatter eller pristillägg. För mottagaren blir sådan utdelning från bostadsföretag städse intäkt av annan fastighet (24 §), och utdelning i form av rabatter eller pristillägg från kooperativ förening anses, om mottagaren driver jordbruk eller rörelse, under viss förutsättning som intäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse (sjätte punkten av anvisningarna till 21 § och fjärde punkten av anvisningarna till 28 §). Utdelningar, som nu åsyftas, böra icke göras skattefria hos mottagaren, om denne är aktiebolag eller ekonomisk förening, ty då blir intäkten obeskattad såväl hos det företag, som giver, som hos det företag, som mottager utdelningen. Något sådant har säkerligen ej heller avsetts med ifrågasvarande stadgande, som blott har till ändamål att undanröja den s. k. kedjebeskattningen. Kammarrätten anser sig därför icke kunna underlåta att hemställa, att erforderlig ändring i 54 § med anvisningar snarast möjligt måtte åvägbringas.'

Vederbörande departementschef yttrade i anledning av detta kammarrättens uttalande följande:

'Enär frågan om aktiebolagens, bankbolagens, kommanditbolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning är föremål för utredning av

särskilda sakkunniga (1928 års bolagsskatteberedning) och, enligt vad jag har mig bekant, de sakkunniga hava sin uppmärksamhet riktad på det av kammarrätten påpekade förhållandet, finner jag övervägande skäl tala för att med prövning av frågan om ändring av berörda stadgande må anstå, till dess ämnet i annat sammanhang kommer under Kungl. Maj:ts behandling.'

Sedermera har bolagsskatteberedningen den 18 december 1931 avlämnat sitt betänkande utan att, såvitt befallningshavanden kunnat finna, nu förevarande fråga där blivit föreslagen till lösning annat än i sammanhang med omläggning av kooperativa föreningars skattskyldighet. I varje fall har beredningens förslag icke lett till någon ändring av gällande lag uti nu förevarande fall.»

Länsstyrelsen framhåller vidare, att det icke är små summor, som på detta sätt undgå beskattning, och påpekar, att Kooperativa förbundet på sätt ett skrivelsen bilagt brev utvisade, vore av den uppfattningen, att beskattning bör äga rum.

I avgivet yttrande i anledning av denna framställning har *Kooperativa förbundet* anfört:

»Då Kooperativa förbundet anmodats inkomma med yttrande över av Konungens befallningshavande i Västmanlands län föreslagen förändring av 54 § i kommunalskattelagen av den 28 september 1928, vill förbundet med erinran därom, att förbundet, alltsedan nu gällande bestämmelser trätt i kraft, uppmanat till förbundet anslutna konsumtionsföreningar att till beskattning upptaga av föreningarna uppburna återbäringsbelopp på deras köp från förbundet, framhålla, att förbundet i princip intet har att erinra mot en sådan ändring av 54 §, som här föreslagits.

Oavsett att lagens nuvarande avfattning givit konsumtionsföreningarna tillfälle att icke deklarerat för de ifrågavarande återbäringsbeloppen, har dock veterligen det ojämförligt största antalet föreningar upptagit beloppen i fråga i sin deklaration. Att några av de större konsumtionsföreningarna begagnat sig av sin lagliga rätt att icke i deklarationen upptaga beloppen i fråga, får ses mot bakgrunden därav, att den för ekonomiska föreningar gällande skatteprogressionen drabbar de stora ekonomiska föreningarna synnerligen hårt och på ett sätt, som säkerligen icke kunde förutses vid den tidpunkt, då bestämmelserna i detta avseende fastställdes. Det vore önskvärt, att de svårartade ojämnheterna i det de ekonomiska föreningarna påvilande skattetrycket kunde upphävas. Då ett obetingat bifall till det av Konungens befallningshavande i Västmanlands län framställda förslaget komme att ytterligare accentuera det redan förut starkt kännbara, alltför hårda skattetrycket för de större ekonomiska föreningarna, synes det förbundet vara rimligt, att man samtidigt med genomförandet av den föreslagna förändringen verkställer en sådan förändring av de för de ekonomiska föreningarna gällande beskattningsbestämmelserna, att de uppenbart orimliga verkningarna av den nuvarande progressionen undanröjas.»

Yttrande i ärendet har jämväl inhämtats från *överståthållarämbetet*. Då det måste anses såsom ett missförhållande, att återbäringar av ifrågavarande slag icke beskattas vare sig hos Kooperativa förbundet eller motlagaren, finge ämbetet tillstyrka en lagändring i förslagets syfte.

I det av *bolagsskatteberedningen* den 18 december 1931 avgivna betänkandet var, i motsats till vad länsstyrelsen i Västmanlands län antagit, den förevarande frågan föremål för förslag. Beträffande punkt 1 av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen föreslogs nämligen sådan ändrad lydelse att, förutom utdelning från bostadsförening och bostadsaktiebolag för vilken bostadsförening åtnjutit avdrag, jämväl utdelning från kooperativ förening, för vilken den utdelande föreningen erhållit avdrag, skulle vara undantagen från den eljest gällande friheten från s. k. kedjebeskattning för den som mottog utdelningen.

Det anfördes i motiveringen, bland annat, att omformuleringen rådde bot för den i Kungl. Maj:ts proposition nr 142 år 1930 berörda oegentligheten, att skattefrihet i visst fall föreläge för det företag, som mottog utdelning, ehuru det utdelande företaget för densamma vore berättigat till avdrag (t. ex. konsumentförening för rabatt från Kooperativa förbundet).

I de avgivna *yttrandena över bolagsskatteberedningens betänkande* har förslaget i ifrågavarande punkt ej varit föremål för särskilt uttalande.

Departements-
chefen.

Den skattefrihet, som uti länsstyrelsens i Västmanlands län förut återgivna skrivelse påtalats, lärer från början knappast hava varit avsedd, ehuru kommunalskattelagen kommit att erhålla en sådan lydelse, att å ena sidan Kooperativa förbundet och med detta likartade sammanslutningar i egenskap av kooperativa föreningar erhöllo rätt att göra avdrag för återbäring till sina medlemmar, men att å andra sidan dessa medlemmar, där de själva voro föreningar, kommo i åtnjutande av skattefrihet för rabatterna därför att dessa voro att hänföra till »utdelning». När denna fråga gjordes till föremål för ett uttalande av chefen för finansdepartementet vid anmälan av proposition nr 142 till 1930 års riksdag, återgivet i länsstyrelsens skrivelse, kunde det antagas, att frågan om Kooperationens beskattning i ett större sammanhang skulle komma att inom kort upptagas till statsmakternas prövning. Kända förhållanden hava emellertid skapat ett sådant läge, att frågan om aktiebolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning måst tills vidare skjutas åt sidan. Då man ej för närvarande kan våga förutsäga, när detta spörsmål kan föras till sin lösning, anser jag det lämpligt att berörda specialfråga nu blir föremål för särskilt förslag. Samtliga de som yttrat sig i frågan, Kooperativa förbundet inbegripet, hava ej haft något att erinra mot en ändring. Kooperativa förbundet har härvid ansett rimligt, att samtidigt skatttariffen för de ekonomiska föreningarna bleve ändrad. Att nu utbryta denna fråga ur det större sammanhang, i vilket den bör lösas, synes mig dock ej möjligt.

Lagtexten synes kunna ändras på i huvudsak det sätt, som föreslagits av bolagsskatteberedningen, genom omformulering av första punkten av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen, vilken på grund av stadgande i 3 § andra stycket förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åger motsvarande tillämpning för sistnämnda skatt.

Om rätt att vid ändring av fastighetstaxering erhålla ändring i därav beroende taxering av inkomst och förmögenhet.

Enligt gällande kommunalskattelag har kommunalbeskattningen i fråga om fastigheterna utformats enligt det så kallade garantiskattesystemet. Detta innebär att till kommunen erlägges fastighetsskatt för inom densamma belägna fastigheter efter en för varje fastighet till viss procent av fastighetens taxeringsvärde beräknad inkomst, oavsett om fastigheten i verkligheten lämnat denna inkomst eller icke. Till grund för detta system ligger den uppfattningen, att inom kommunen belägna fastigheter böra, trots växlande konjunkturer, garantera kommunen en viss minimiinkomst att beskatta. Men å andra sidan äger vederbörande skattskyldige fastighetsägare att såsom ersättning för den sålunda påförda fastighetsskatten såväl vid beräkandet av den inkomst, som en viss fastighet i verkligheten lämnat och för vilken kommunal inkomstskatt skall utgöras, som ock vid beräkandet av inkomst av rörelse, i vilken fastighetsskatt underkastad fastighet använts, åtnjuta avdrag för det belopp, som blivit beskattat genom fastighetsskatten (s. k. procentavdrag). Enligt föreskrift i nyssnämnda lagrum skall också omförmälda avdrag — utom för visst angivet fall — beräknas efter det taxeringsvärde, som åsatts fastigheten året näst före taxeringsåret.

I en till finansdepartementet den 21 juni 1933 inkommen framställning har styrelsen för *Svenska landskommunernas förbund* anfört i huvudsak följande:

Jämlikt 30 § 5 mom. kommunalskattelagen jämfört med 45 § samma lag skall vid taxering till kommunal inkomstskatt från nettointäkten av rörelse avdragas fem procent av taxeringsvärdet året näst före taxeringsåret å fastighet, som använts i förvärvskällan. Beträffande inkomst av jordbruksfastighet och av annan fastighet återfinnas motsvarande bestämmelser i 23 § 2 mom. och 26 § 2 mom. samma lag. Det taxeringsvärde, varå procentavdraget beräknas, blir sålunda det, som fastighetsprövningsnämnden vid den senast verkställda fastighetstaxeringen bestämt, och detta gäller jämväl för den händelse, att den skattskyldige överklagat fastighetsprövningsnämndens beslut med yrkande om nedsättning i taxeringsvärdet. Om besvären helt eller delvis bifallas och taxeringsvärdet nedsättes, är fastighetsägaren emellertid berättigad att återbekomma de kommunalutskylder, som belöpa å det belopp, varmed taxeringsvärdet nedsatts. Att den skattskyldige vid inkomsttaxeringarna fått åtnjuta avdrag med fem procent å det av fastighetsprövningsnämnden bestämda högre värdet, fritager icke kommunen från skyldighet att verkställa berörda restitution. Enligt vad till styrelsens kännedom kommit hade denna brist

i lagstiftningen i ett flertal fall förorsakat avsevärda skatteförluster för kommunerna. Visserligen hade för att mildra olägenheterna av denna brist i lagstiftningen det vidtagits åtgärder för att få fram ett hastigare slutligt avgörande av fastighetstaxeringsmålen bland annat genom att göra kammarrätten till sista instans och där inrätta ett förtursförfarande för dessa mål, och ägde kommunerna möjlighet att vid ifrågasatta nedsättningar av taxeringsvärden, vilka kunde tänkas komma att påverka inkomsttaxeringarna, reservationsvis överklaga de senare för att på så sätt hålla sin rätt till talan öppen. Men trots de åtgärder, som sålunda vidtagits för att vinna ett hastigare avgörande av fastighetstaxeringsmålen i kammarrätten, hade dock ett stort antal av de besvär, som anförts över 1928 års fastighetstaxering, icke avgjorts av kammarrätten förrän under år 1931. Detta visade, att om kommunerna velat genom reservationsbesvär hålla sin talan öppen, de måst reservationsvis överklaga ett högst avsevärt antal inkomsttaxeringar. Prövningen av ett så stort antal reservationsbesvär skulle icke kunnat ske utan avsevärda kostnader för statsverket. Hittills hade kommunerna i stor utsträckning underlåtit att överklaga inkomsttaxeringarna, men om lagändring ej komme till stånd, ansåge sig styrelsen nödsakad att i anledning av 1933 års fastighetstaxering vid följande årens inkomsttaxeringar på ett effektivt sätt fästa kommunernas uppmärksamhet å förhållandet och uppmana dem att inrätta sig därefter. Att härigenom åtskilliga onödiga besvär komme att anföras, vilka skulle belasta besvärinstanserna, kunde ej undvikas.

Enligt styrelsens mening kunde en rationell lösning av frågan vinnas endast om vederbörande kommun befriades från skyldighet att verkställa restitution i anledning av nedsatt taxeringsvärde i den mån nedsättningen borde föranleda höjning av påföljande års inkomsttaxering. Styrelsen hemställde därför, att bestämmelser mätte utfärdas av dylikt innehåll, samt att skattskyldig, som sökte restitution, skulle vara skyldig att vid ansökningen foga av landskamreraren eller annan tjänsteman å fastställt formulär utfärdat bevis, utvisande antalet skattekronor och skatteören samt vägfyrk, varå restitution borde beräknas. Huru styrelsen i övrigt tänkt sig berörda förfarande, utvecklas närmare i framställningen.

Även andra utvägar för avhjälpande av ifrågavarande missförhållande vore tänkbara, men dessa vore behäftade med, bland annat, den olägenheten, att de icke enligt gällande bestämmelser om ränta vid restitution av utskylder skyddade kommunen mot orättmätig ränteförlust.

Rörande denna framställning hava efter remiss utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Göteborgs och Bohus samt Örebro län ävensom kammarrätten.

Överståthållarämbetet kunde icke finna annat än att visst fog förefunnnes för åtgärders vidtagande i anledning av framställningen. Det föreslagna sättet härför, som innebure att en länsstyrelsens tjänsteman skulle

fastställa en ny taxering i stället för den av beskattningsnämnd åsatta, syntes emellertid icke stå i god överensstämmelse med i övrigt gällande bestämmelser. Ämbetet ville ifrågasätta, huruvida icke i analogi med vad som gällde enligt 129 § taxeringsförordningen taxeringen i förekommande fall kunde ändras av prövningsnämnd efter anmälan av landskamreraren eller den skattskyldige.

Länsstyrelsen i Uppsala län anförde, att det i framställningen omförmälda förhållandet otvivelaktigt utgjorde en svaghet i gällande beskattnings-system, föranledd ej av ett förbiseende utan av processuella skäl. Ett snabbare avgörande av fastighetstaxeringsmålen torde kunna i framtiden förväntas. Olägenheter av omförmäلت slag framstode för övrigt även beträffande förmögenhetsberäkningen. Utan utredning syntes ej möjligt att överblicka problemet från alla de synpunkter som tarvade beaktande. Det i framställningen framlagda förslaget föranledde starka betänkligheter. Det måste anses principiellt icke tillrådligt att administrativa organ finge verkställa jämkning av beskattningsmyndigheters beslut. Länsstyrelsen avstyrkte därför att förslaget i befintligt skick lades till grund för lagstiftning.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län antog, att med hänsyn till innehållet i den gjorda framställningen den förevarande frågan skulle komma att få så stor betydelse taxeringstekniskt och ur arbetssynpunkt, att densamma icke borde lämnas åsido. Det framlagda förslaget vore emellertid otillräckligt, då det ej tillgodosåge den skattskyldiges intresse att vid höjd fastighetstaxering erhålla ökat procentavdrag, och föranledde för övrigt en bestämd erinran mot att låta tjänstemän i denna sin egen-skap ändra taxeringarna. Taxeringsförordningens 129 § anvisade ett tänkbart förfaringssätt. Emellertid borde ej rimligtvis varje bagatelländring i fråga om fastighetstaxeringen föranleda undersökning av inkomsttaxeringen. I sådant avseende föresloges, att ändring av taxeringsvärde med mindre belopp än 20,000 kronor ej skulle föranleda dylik åtgärd. Att prövningsnämndens beslut om dylik ändring i inkomsttaxeringen befordrades till verkställighet till vederbörande i eljest vanlig ordning torde medföra förenkling samt större ordning och reda i förfarandet än vad förbundets förslag innebure.

Länsstyrelsen i Örebro län erinrade till en början om behovet av uttryckliga bestämmelser om ränteberäkning vid restitution av kommunalutskylder. Att åtgärder i det i framställningen angivna syftet vore av behovet i hög grad påkallade framginge av flera fall, som under senare år inträffat. Om det sålunda vore ostridigt att en ändring av gällande bestämmelser vore icke blott önskvärd utan nödvändig, kunde tvekan råda beträffande sättet för ändringen. Det i framställningen i sådant avseende framlagda förslaget måste härvid uteslutas. En taxeringsändring borde ske av de för detta ändamål fungerande myndigheterna. Ett eftertaxeringsförfarande vore tänkbart men mindre lämpligt. När-

mast till hands syntes ligga, att kammarrätten vid ändring av fastighets-taxering automatiskt vidtoge vederbörlig ändring i därav beroende inkomsttaxeringar. Häremot kunde dock invändas, bland annat, att vederbörliga deklarationer ej vore tillgängliga för kammarrätten ävensom att kammarrättens arbetsbörd skulle väsentligt ökas. I stället ifrågasattes föreskrift att landskamreraren skulle hava att, då beslut om nedsättning av taxeringsvärde kommit honom tillhanda, så snart ske kunde anmäla frågan till prövningsnämnden för prövning av inkomsttaxeringarna. Länsstyrelsen framlade förslag till ändringar i dylikt syfte i 123 och 124 §§ taxeringsförordningen så ock förslag till vissa ändringar i upp-bördsreglementet. Därjämte framlades ett förslag till »förordning angående restitution av utskylder m. m.».

Kammarrätten anförde, efter att hava redogjort för det huvudsakliga innehållet av den ifrågavarande framställningen, i huvudsak följande:

»Såsom framgår av vad nu anförts, har styrelsen för landskommuner-nas förbund med den gjorda framställningen avsett att rikta Kungl Maj:ts uppmärksamhet på en enligt styrelsens mening förefintlig brist i kom-munalskattelagen, vilken brist syntes styrelsen vara av så allvarlig art, att densamma borde avhjälpas genom författningsändring. Styrelsen har emellertid själv påpekat, att möjlighet förefinnes med nu gällande be-stämmelser att genom reservationsbesvär hålla rätten till talan öppen; och kammarrätten kan vitsorda, att denna utväg även anlåtats. Kammar-rätten kan därför icke finna, att det föreligger någon brist i lagstiftning-en i egentlig mening. Visserligen kan det icke förnekas, att det skulle vara förenat med avsevärda svårigheter för kommunerna att anföra re-servationsbesvär i alla sådana fall, då deras intressen skulle beröras av en nedsättning i fastighetstaxeringarna. Men det torde allenast i un-dantagsfall förekomma, att det för vederbörande kommun är ur ekono-misk synpunkt av mera avsevärd betydelse, att i anledning av nedsätt-ning av en fastighets taxeringsvärde besvär över fastighetsägarens in-komsttaxering anförs; och den omständigheten, att någon gång så kan vara fallet, synes kammarrätten icke utgöra tillräcklig grund för införan-de av en lagstiftning, som i själva verket skulle innebära, att redan laga kraftvunna, av prövningsnämnd, kammarrätten eller regeringsrätten med-delade beslut i fråga om fastighetsägares taxering till kommunal inkomst-skatt skulle kunna ändras. De principiella betänkligheterna mot en så-dan lagstiftning framträda med särskild styrka med avseende å det i den remitterade skrivelsen innefattade förslaget, att dylik ändring skulle åvägabringas genom beslut av vederbörande landskamrerare eller annan landsstatstjänsteman och sålunda utan medverkan av taxeringsmyndig-het.

Redan av vad i den remitterade skrivelsen yttras finner kammarrätten det för övrigt uppenbart, såväl att stora svårigheter av lagteknisk natur skulle möta vid utarbetande av en lagstiftning enligt de riktlinjer, som angivits i nämnda skrivelse, som även att en sådan lagstiftning skulle i tillämpningen vålla avsevärda svårigheter och ett betydande arbete.»

Kammarrätten berörde härefter den möjligheten, att kammarrätten skul-le vid ändrad fastighetstaxering automatiskt ändra inkomsttaxeringen så

ock möjligheten att utsträcka eftertaxeringsförfarandet men avvisade även dessa möjligheter. På grund av vad kammarrätten anfört och då kammarrätten vid sina överläggningar i ämnet ej heller kunnat finna någon annan framkomlig väg, som kunde vara ägnad att leda till en tillfredsställande lösning av den föreliggande frågan, ansåg sig kammarrätten böra hemställa, att vad i den remitterade skrivelsen anförts och yrkats icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Två ledamöter i kammarrätten uttalade skiljaktig mening. Den ene instämde i syftet med den gjorda framställningen men ansåg sig icke kunna utan en allsidig utredning förorda något av de framlagda förslagen. Den andre ledamoten fann det även önskvärt, att en väg för frågans lösning kunde utfinnas, och ifrågasatte, om det ej borde undersökas, huruvida frågan kunde lösas efter samma principer, som vunnit tillämpning beträffande statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i fråga om medgivna avdrag för kommunalutskylder, d. v. s. att rättelse i anledning av ändrad fastighetstaxering skulle kunna ske vid därefter följande inkomsttaxering.

Då det vid prövning av vad i ärendet sålunda förekommit föreföll mig, som om det av styrelsen för svenska landskommunernas förbund anmärkta förhållandet kunde föranleda ej ringa praktiska olägenheter, samt att ett påtagligt behov av deras avhjälpande förelåg, fann jag det lämpligt, att den föreliggande frågan gjordes till föremål för ytterligare utredning, och uppdrog jag åt kammarrättsrådet juris doktorn Carl W. U. Kuylenstierna att verkställa sådan. En utredningspromemoria angående möjlighet att vid ändring i fastighetstaxering erhålla ändring i därav beroende taxering av inkomst och förmögenhet jämte utkast till eventuell lagstiftning i ämnet avlämnades av denne den 5 februari 1934. Denna promemoria torde få såsom bilaga fogas vid denna dags statsrådsprotokoll. Över promemorian inhämtades yttranden från överståthållarämbetet, länsstyrelserna och kammarrätten.

Ur berörda utredningspromemoria, till vilken jag i huvudsak hänvisar, må här allenast anföras följande punkter.

Det har av hörda myndigheter framhållits, att redan nu utvägen stode till buds att genom reservationsbesvär hålla möjligheten öppen att erhålla ändring i taxering av inkomst eller förmögenhet, när fastighetstaxering blivit ändrad efter utgången av ordinarie besvärstid i fråga om inkomsttaxeringen. Grundtanken i det bearbetade uppslaget är nu den, att, om vederbörande inom viss kort tid efter det beslutet rörande fastighetstaxeringen meddelats framställer yrkande om följdändring beträffande taxeringen av inkomst och förmögenhet, han skall försättas i huvudsakligen samma läge som om han i rätt tid anfört reservationsbesvär. Den omständigheten, att vederbörande äger kännedom om denna möjlighet att genom en rent formell åtgärd skydda sin rätt, skall så-

lunda ej vara avgörande för att denna rätt skall kunna tillgodonjutas. Att behandlingen blir formellt delvis en annan än vid reservationsbesvär ligger i sakens natur. Av praktiska skäl torde också vissa avsteg böra göras från fullföljande av den vägledande principen.

Mot det ifrågavarande uppslaget liksom mot andra framkomna uppslag till frågans lösning kan alltid framställas den principiella anmärkningen, att slutgiltigt fastställda taxeringar ej böra åter rubbas. Såväl den skattskyldige som det allmänna böra kunna påfordra, att ej en taxering, som betraktas såsom lagakraftvunnen, skall kunna efter avsevärd tid rivas upp igen. Man torde emellertid kunna göra gällande, att ett dylikt betraktelsesätt måhända i förevarande sammanhang är något formalistiskt. Man kan nämligen ej utan fog påstå, att fastighets- och inkomsttaxeringarna tillsammans bilda ett organiskt helt och att sålunda taxeringen av inkomst och förmögenhet ej bör betraktas såsom definitivt avgjord, förrän den justerats med hänsyn till ändrad fastighetstaxering.

En betydande svårighet ligger däremot obestriddligen däri, att det vid taxeringsfrågans återupptagande ej kan med absolut visshet sägas, att exempelvis procentavdrag åtnjutits med så eller så stort belopp. Vad som vid taxeringen fastställts är den totala slutsiffran, ej delbeloppen. Framför allt inom beskattningsnämnder lär det vara synnerligen vanligt, att man »kvittar» en post mot en annan. Man finner t. ex., att en inkomstpost blivit för lågt beräknad, men konstaterar samtidigt, att å andra sidan visst avdrag ej utnyttjats, och godkänner slutbeloppet. Hur man i ett dylikt fall vid taxeringen resonerat framgår ej av några handlingar; sålunda kan ej utan vidare med säkerhet fastslås med hur stort belopp procentavdrag åtnjutits. Uppenbart är dock, att den praktiska betydelsen av denna svårighet ej bör överskattas. I taxeringslängden finnas införda vissa delsiffror, som kunna tjäna till ledning för bedömande hur taxeringen skett. När ej självdeklaration frångåtts, är det också endast undantagsvis som ej även dennas detaljsiffror kunna antagas godkända. I de allra flesta fall bör det därför ej möta någon praktisk svårighet att med hänsyn till ändrad fastighetstaxering justera taxeringen av inkomst eller förmögenhet.

Finner man dylika synpunkter ej i och för sig innefatta avgörande skäl mot en anordning sådan som den ifrågasatta, uppstår spörsmålet i vad mån denna kan låta sig praktiskt genomföra utan alltför stora olägenheter. Härvid torde kunna fastslås att, om varje ändring i fastighetstaxeringen, som kunde påverka inkomsttaxeringen, också skulle genomgående föranleda dylik ändring, det härav förorsakade arbetet skulle bli mycket betydande. Man antage exempelvis, att en mindre ändring göres i taxeringen av ett bankhus, tillhörigt ett bankföretag, vars förvärvskälla sträcker sig över hundratals kommuner. Taxeringsändringen borde antagligen föranleda ändrat procentavdrag och ändrad inkomstskatttaxering för flera år i samtliga kommuner, måhända blott med

ett fatal kronor i varje kommun, varav skulle i alla kommunerna följa delgivning, efterdebitering eller skatterestitution, vars genomförande skulle representera mångdubbelt större belopp än skatteökningen eller minskningen. Ett sådant resultat bör, om möjligt, undvikas. Överhuvud synes böra så anordnas, att apparaten i fråga ej sättes i gång, såvida den ej lönar sig. Om dess användning bindes vid yrkanden från olika parter, synes redan häri ligga en garanti för att den ej skall komma till användning i onödan. Denna synpunkt synes i själva verket utgöra ett avgörande skäl emot förslag om obligatorisk automatisk ändring av inkomsttaxeringarna och ett skäl för att anknyta till ett besvär förfarande. Detta har dessutom den fördelen, att det skapar en klar partsställning vid förfarandet i olika instanser, varför taxeringsförordningens redan befintliga bestämmelser i huvudsak kunna komma till användning genom en enkel hänvisning. Att förfarandet bör kunna genomföras utan större praktiska svårigheter synes för övrigt böra vara en huvudsynpunkt även vid utarbetande av förslagets detaljer.

Vid bestämmande av den extraordinära besvärsrättens omfattning synes man kunna stanna för att medtaga endast de två verkligt betydelsefulla kategorierna av fall, där fastighetstaxeringen påverkar inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, nämligen procentavdraget och förmögenhetsberäkningen. Det lär vara i dessa avseenden som påtagliga missförhållanden gjort sig gällande. Inom dessa yrkandens ram kan emellertid hänsyn tagas även till sådana övriga förhållanden, som påverkas av fastighets taxeringsvärde.

Förslaget innebär i huvudsak, att i taxeringsförordningen införes en ny paragraf, benämnd 124 a §, av i huvudsak följande innehåll:

Har skattskyldig vid taxering till kommunal inkomstskatt åtnjutit avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen eller har för skattskyldig vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt förmögenhet beräknats med hänsyn till fastighets taxeringsvärde, och sker genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten eller beslut jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § taxeringsförordningen av prövningsnämnd sådan ändring i fastighetens taxering, att avdraget eller förmögenheten bör beräknas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen av inkomst eller förmögenhet anföras hos prövningsnämnden. Är berörda taxering i annan ordning föremål för prövning av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, skola dock besvären anföras hos den myndighet för att prövas i sammanhang med prövning av malet i övrigt. Rätt att anföras besvär som nu sagts tillkommer den skattskyldige, där han ej uuderlätit att behörigen deklarerat o. s. v., landskamreraren och såvitt angår taxeringen till kommunal inkomstskatt, kommun. Besvären skola, skriftligen avfattade, ingivas till vederbörande länsstyrelse, av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av landskamreraren inom åtta månader från den dag, då beslutet rörande fastig-

hetstaxeringen meddelats. Försummas något av vad sålunda föreskrives, varda besvären icke upptagna till prövning; dock må icke den omständigheten, att besvär, som anföras hos kammarrätten eller Kungl. Maj:t, i stället för till vederbörande länsstyrelse ingivits eller insänts direkt till kammarrätten eller Kungl. Maj:t, utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvären dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling. Besvären i fråga må ej företagas till avgörande, förrän den sålunda stadgade besvärstiden gått till ända, ej heller, därest beslutet om fastighetstaxeringen överklagas, förrän detta ärende blivit slutligen avgjort. Vid besvären skola i övrigt de föreskrifter, som avse besvär enligt 123 § taxeringsförordningen (s. k. extraordinära besvär), äga motsvarande tillämpning. Besvär, varom fråga är, böra ej, såvitt icke av skattskyldig eller kommun anförda besvär eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, anföras av landskamrerare, med mindre besvären avse rättelse av avsevärt missförhållande, förorsakat av den ändrade fastighetstaxeringen.

Härtill hava fogats förslag till ändringar i ytterligare vissa paragrafer, avseende bland annat en utökad skyldighet till delgivning med kommuner m. fl. av beslut i besvärsmål rörande fastighetstaxering.

Lagstiftningen skulle träda i kraft den 1 juli 1934 men ej tillämpas såvitt fråga är om taxering av fastighet för tidigare år än 1933.

Ur de över berörda promemoria avgivna yttrandena må här återgivas följande.

Överståthållarämbetet hade intet att erinra mot det föreslagna besvärsförfarandet men ansåge ej att, med den föreslagna begränsningen av besvärsrätten till att avse procentavdrag och förmögenhetsberäkning, taxeringen i sin helhet borde vid prövning av besvären få rivas upp. Det vore önskvärt att i förevarande sammanhang viss ändring gjordes beträffande restitutionen av fastighetsskatt vid överklagande av inkomsttaxeringen.

Länsstyrelsen i Stockholms län vore för sin del benägen att i princip förorda åtgärder i det syfte som styrelsen för svenska landskommunernas förbund funnit önskvärt men funne nödvändigt framhålla att sådana åtgärder borde noga avvägas i förhållande till behovet av rättelse. Från denna utgångspunkt vore länsstyrelsen i hög grad betänksam mot förslaget att låta ändringsförfarandet avse även förmögenhetsberäkningen. Verkställda undersökningar gäve stöd för antagandet, att det här gällde mindre betydelsefulla förhållanden. Det i promemorian föreslagna tillvägagångssättet för att tillgodose kravet på ändrat procentavdrag syntes i detalj väl genomtänkt och lämnade knappast rum för annan erinran än att detsamma ytterligare invecklade taxeringsprocessen. Ett så

invecklat förfaringssätt syntes ej erforderligt, om ändringen begränsades till procentavdraget, enär man beträffande detta kunde nå det åsyftade resultatet genom reservationsbesvär, anförda å tjänstens vägnar av landskamreraren.

Länsstyrelsen i Uppsala län ansåge, att med hänsyn till möjligheten att anföra reservationsbesvär den otvivelaktigt förefintliga svagheten i beskattningssystemet ej borde tillmätas större betydelse. Att intresserade parter ej beaktat denna möjlighet vore knappast tillräcklig anledning till den föreslagna ändringen av taxeringsförfarandet, vilken innebure ett betänkligt avsteg från hävdvunnen ordning. Redan på denna grund kunde länsstyrelsen ej tillstyrka förslaget. Det tedde sig särskilt egendomligt, att underordnad myndighet skulle kunna ändra överordnad myndighets beslut. Förslaget kunde icke betecknas annorlunda än som ett försök att ge form åt ett framkommet oklart önskemål, trots att detta visade sig oförenligt med viktiga grunder för lagstiftningen.

Länsstyrelsen i Södermanlands län ansåge det otvivelaktigt att frågan vore synnerligen svårlöst. Annan utväg för dess lösande än den föreslagna med ett särskilt besvärsförfarande ansåge länsstyrelsen ej finnas. Länsstyrelsen förmenade, att statens fiskaliska intresse kunde lämnas å sido. Annorlunda ställde sig saken för kommunerna och de skattskyldiga. I anslutning härtill ansåge länsstyrelsen, att besvär rätt ej borde tillerkännas landskamrerare å tjänstens vägnar. Såsom ytterligare begränsning av besvär rätten kunde tänkas någon »summa revisibilis», men med frågan om en sådan kunde anstå, tills verkningarna av eventuell lagstiftning visat sig. Besvärstiden borde vara tämligen lång.

Länsstyrelsen i Östergötlands län funne sig i allt väsentligt kunna dela de allmänna synpunkter, som i promemorian framlagts. I fråga om besvär rätts omfattning funne länsstyrelsen det böra tagas under övervägande, om ej besvär rätt borde införas jämväl i avseende å fastighetstaxeringsvärdes inverkan på beräkning av avdrag för minskning i skogsingångsvärde. Det syntes tveksamt, om laga kraft åt fastighetstaxeringsbeslutet borde avvaktas, innan inkomsttaxeringsärendet företoges till avgörande. Besvärstiden kunde eventuellt bestämmas till fyra respektive sex månader.

Länsstyrelsen i Jönköpings län förklarar sig hava till fullo beaktat de svårigheter, som möta vid utformningen av det föreslagna nya besvärsinstitutet, och den därav betingade nödvändigheten av att begränsa dess räckvidd. Det ville dock synas, som om trots dessa i och för sig mindre önskvärda begränsningar det föreslagna besvärsförfarandet icke skulle kunna fungera tillfredsställande. Till de synpunkter i detta hänseende, som i promemorian framhållits, ville länsstyrelsen foga ytterligare synpunkter. Exempel kunde anföras på fall, där en mera ingående omprövning av den agångna taxeringen kunde erfordras. Den omständigheten att omprövningen förutsatte upprivande av taxering i sådana delar, där

fråga ej vore om rent automatisk beräkning, syntes länsstyrelsen utsluta införande av det föreslagna besvärsinstitutet. Bestämmelserna om delgivning av beslut om ändring av fastighetstaxering vore ej fullständiga. I promemorian antoges, att förfarandet ej skulle komma att anlitas, därest det ej lönade sig. Det funnes anledning antaga, att förfarandet skulle i regel komma att anlitas från vederbörande kommuners sida. Slutligen framhålles, att besvärsrätt borde tillkomma även arrendatorer med äldre arrendekontrakt, vilka åtnjöte procentavdrag.

Länsstyrelsen i Kromobergs län anser den i promemorian anvisade vägen antaglig och finner ej anledning till erinran mot författningsförslaget.

Länsstyrelsen i Kalmar län har ingen erinran mot förslaget.

Länsstyrelsen i Gotlands län anför, att det framlagda förslaget ej tillgodosåge alla de intressen som berördes av frågan, och att tillämpningen av förslaget i praktiken torde komma att bereda avsevärt större svårigheter än vad som antagits. Med hänsyn till förefintligheten av möjligheten att anföra reservationsbesvär kunde länsstyrelsen ej förorda fastställelse av de framlagda författningsförslagen.

Länsstyrelsen i Blekinge län anser behov av den ifrågasatta lagstiftningen föreligga utom vid ändring av taxeringsvärde jämväl vid överflyttning av skattskyldighet o. dyl. I övrigt tillstyrker länsstyrelsen förslaget med den inskränkning, att besvärsrättens omfattning måtte på något sätt begränsas.

Länsstyrelsen i Kristianstads län finner de i promemorian framförda synpunkterna fullt motivera den ifrågasatta utökningen av besvärsrätten och har ingen erinran mot det framlagda förslaget.

Länsstyrelsen i Malmöhus län påpekar promemorians framhållande av att fråga vore om ett upprivande av fastställd taxering och att det ej kunde med visshet sägas med vilket belopp procentavdrag åtnjutits. Den första anmärkningen syntes tyngst vägande. Länsstyrelsen föreställde sig att de fall, då svårigheter beträffande procentavdraget skulle inträffa, skulle bliva ganska sällsynta. Det oaktat kunde förfarandet befaras medföra ej ringa besvärligheter för myndigheterna. Landskamrerarens prövning skulle bliva av ganska grannliga beskaffenhet. De antydda svagheterna vore dock måhända icke av den betydelse att de borde förhindra spörsmålets lösning. Det funnes skäl antaga, att de fall, då besvärsrätten komme att användas, icke bleve så talrika. Länsstyrelsen funne sig därför icke böra avstyrka bifall till förslaget.

Länsstyrelsen i Hallands län finner det önskvärt, att den i promemorian behandlade frågan bleve löst, då länsstyrelsen hade erfarenhet av att den vore av ej ringa praktisk betydelse. Då det i promemorian framlagda förslaget syntes erbjuda den bäst framkomliga vägen, hade länsstyrelsen intet att erinra mot detta.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hade intet att erinra vare sig

mot den principiella lösningen av frågan eller mot den formella avfattningen av bestämmelserna. Länsstyrelsen ansåge den i promemorian föreslagna besvärstidens längd lämplig.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län ansåge, att ur statlig beskattningssynpunkt vägande skäl för den ifrågasatta lagstiftningen knappast föreläge. Ur kommunal synpunkt kunde större anledning finnas till reglerande åtgärder. Den enklaste utvägen i sådant avseende syntes vara ett kvittningsförfarande i samband med restitution respektive efterdebitering av vederbörande kommunalutskylder. Länsstyrelsen ansåge emellertid det i promemorian framlagda förslaget genomförbart.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anför, att vad anginge förhållandena i detta län ändringar icke gärna förekomme uti fastighetstaxeringarna av sådan betydelse att något behov av lagändringen kunde anses föreligga. Det föreslagna besvärsförfarandet vore alltför tidsödande och ovigt i förhållande till det ändamål, som skulle tillgodoses. Det syntes icke uteslutet, att det önskade resultatet skulle kunna ernås genom ändringar i uppbördsreglementets bestämmelser om rätt till restitution.

Länsstyrelsen i Värmlands län anför, att det för undvikande av olika tillämpning inom olika län syntes önskvärt med närmare bestämmelser om vilka ändringar som i anledning av besvär skulle kunna vidtagas i taxeringen. Länsstyrelsen hade anledning antaga, att besvärsrätten ofta komme att utnyttjas även vid obetydlig ändring. Länsstyrelsen ville därför ifrågasätta, om någon fullföljdsavgift kunde stadgas.

Länsstyrelsen i Örebro län hänvisar till sitt tidigare utlåtande med förslag om skyldighet för landskamreraren att framställa behörigt yrkande hos vederbörlig instans. Sådan rätt borde emellertid också tillerkännas kommun. Härför behövdes ingen utsträckt delgivning. Frågan om det närmare innehållet i erforderliga föreskrifter i dylikt syfte utvecklas i utlåtandet.

Länsstyrelsen i Västmanlands län ifrågasätter om extra besvärsrätten i fråga kunde anses vara av så stor betydelse, att denna uppvägd olägenheterna. Besvärsrätten skulle antagligen i stor utsträckning begagnas. Det vore därför nödvändigt att kringskära möjligheterna till dess begagnande exempelvis så att höjningen eller sänkningen av taxeringsvärdet för samtliga klagandens i en och samma kommun belägna fastigheter inverkade på dessa fastigheters sammanlagda taxeringsvärde med exempelvis minst 50,000 kronor.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län ansåge en med två månader förkortad besvärstid vara att förordas. Beredningen och slutbehandlingen av besvären i fråga kunde taga så lang tid i anspråk, att den skattskyldige icke längre vore solvent för tilläggsdebitering. I övrigt hade promemorian icke föranlett något uttalande från länsstyrelsens sida.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län ansåge att framställningen från svenska landskommunernas förbund hade visst fog för sig, och funne det önskvärt,

att syftet med framställningen kunde vinnas. Ett förfarande i stil med det i promemorian föreslagna syntes vara den bäst framkomliga vägen till frågans lösning, varför länsstyrelsen icke hade något att erinra mot promemorians synpunkter. Ej heller den lagtekniska utformningen gäve anledning till någon erinran från länsstyrelsens sida.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län hade vid utredning funnit, att av besvären angående fastighetstaxering i länet år 1928 mer än tre fjärdedelar ej medfört ändring i taxeringen. Eventuella reservationsbesvär kunde därför ej väntas medföra större arbete. På grund härav och då det föreslagna extraordinära besvär förfarandet med dess många från nuvarande besvärregler avvikande detaljbestämmelser syntes menligt inverka på den reda och överskådlighet, som utmärkte gällande taxeringsförordning, anså sig länsstyrelsen icke kunna tillstyrka författningsförslaget.

Länsstyrelsen i Jämtlands län uttalar, att det påtalade missförhållande, som man avsåge att avhjälpa, måste anses som en svaghet hos beskattningssystemet. Då det remitterade förslaget syntes innebära en godtagbar lösning av ifrågavarande spörsmål, finge länsstyrelsen uttala sin anslutning till detsamma.

Länsstyrelsen i Västerbottens län funne sig kunna uttala sin anslutning såväl i stort som i detalj till de framlagda förslagen. De svårigheter vid tillämpning av förslagen, som icke torde utebliva, syntes icke böra avskräcka. Länsstyrelsen ansåge sig böra ifrågasätta, att besvärstiden bestämdes till fyra respektive sex månader.

Länsstyrelsen i Norrbottens län uttalar, att det ej torde kunna förnekas, att ett visst behov föreläge av den föreslagna lagstiftningen. I Norrbottens län torde många kommuner på grund av lagens bristfällighet gått miste om för dem jämförelsevis stora skattebelopp. Möjligheten att anföra reservationsbesvär torde i länet ha använts endast i ett fåtal fall. Denna utväg syntes för övrigt mindre tilltalande och vore även ur formell synpunkt behäftad med åtskilliga olägenheter. Det i promemorian framlagda förslaget ansåge länsstyrelsen vara det mest lämpliga och bäst överensstämmande med gällande bestämmelser. Mot förslagets utformning hade länsstyrelsen ingen erinran. Den föreslagna besvärstiden syntes ej lämpligen böra avkortas.

Kammarrätten redogör i korthet för det remitterade förslagets innebörd och anför därefter följande:

»Den nu gällande processordningen i taxeringsmål medger visserligen i viss utsträckning, att då en taxering varit formellt sett underkastad prövning av viss myndighet men någon realprövning av taxeringen eller av visst i densamma ingående moment icke kan antagas hava förekommit, taxeringen eller sådant moment i densamma behandlas såsom om den icke av samma myndighet prövats. Eftertaxeringsförfarandet lärer sålunda i princip innebära, att ett visst i en taxering ingående moment, som förut icke varit föremål för realprövning, upptages till särskild behandling. Därest en i en taxering ingående post varit föremål för realprövning, kan däremot eftertaxering på grund av ändring vid beräkningen av samma

post sedermera icke äga rum. De fall, som avses i 129 § taxeringsförordningen, torde icke i något avseende innebära förnyad realprövning av redan avgjord fråga. I motsats härtill innebär den extraordinära besvärsrätten, att en taxering, i den mån besvären därtill föranleda, blir föremål för förnyad saklig prövning, en prövning som verkställes av närmast högre instans. Att taxeringsfråga, som varit underkastad realprövning hos viss myndighet, icke ånyo kan dragas under prövning hos samma eller lägre instans, har hittills ansetts vara en självfallen sak.

Kammarrätten måste bestämt avstyrka en utvidgning av den extraordinära besvärsrätten på sådant sätt, att denna grundsats brytes. Det är att märka, att det visserligen torde bliva sällsynt att, då utslag angående en fastighetstaxering meddelas, kammarrätten redan träffat slutligt avgörande i därav beroende inkomsttaxeringsfråga, men att å andra sidan sådana fall icke kunna helt förebyggas, åtminstone icke där fastighet bytt ägare. Om det remitterade förslaget lägges till grund för lagstiftning, böra de föreslagna forumbestämmelserna på det sätt ändras, att då den taxering av inkomst och förmögenhet, varom fråga är, varit föremål för prövningsnämnds efter särskild prövning meddelade beslut, besvären skola prövas av kammarrätten eller, om kammarrätten meddelat utslag i samma taxeringsfråga, av Kungl. Maj:t. Skulle någon gång inträffa, att taxeringen prövats av Kungl. Maj:t, bör en ny prövning ske allenast om i den ordning, som gäller beträffande återbrytande av dom, medgivande därtill lämnas, i vilket fall den förnyade prövningen tillkommer Kungl. Maj:t.

Även av annan grund synas emellertid allvarliga betänkligheter möta mot den ifrågasatta extraordinarie besvärsrätten. I promemorian framhålls, att en förutsättning för nämnda besvärsrätt är att den kommer till tillämpning allenast såvitt fråga är om mera betydelsefulla ändringar. Denna förutsättning har dock icke i författningstexten kommit till uttryck i vidare mån än att det föreskrivits, att besvär av landskamrerare icke böra anföras, med mindre besvären avse rättelse av avsevärt missförhållande, förorsakat av den ändrade fastighetstaxeringen. Beträffande besvär av den skattskyldige och vederbörande kommun stadgas däremot ingen begränsning av besvärsrätten. För skattskyldig skulle visserligen ett återhållande moment kunna anses ligga däri att ett yrkande från hans sida om nedsättning av taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sannolikt skulle föranleda landskamreraren att i den föreslagna ordningen överklaga taxeringen till kommunal inkomstskatt. Då emellertid å andra sidan den skattskyldige, därest han underlåte att klaga, skulle riskera att vederbörande kommun anförde besvär med yrkande om höjning av sistnämnda taxering, synes det kunna befaras, att den skattskyldige ofta nog skulle finna sig nödsakad att genom anförande av besvär hålla möjligheten till rättelse till hans förmån öppen. Och vad kommunerna angår torde besvär från deras sida även i jämförelsevis obetydliga fall kunna förväntas.

På grund av det anförda och med åberopande av vad kammarrätten i oförmälda utlåtande den 28 september 1933 uttalat finner sig kammarrätten icke kunna tillstyrka förslagets genomförande.

I formellt avseende må följande erinringar göras. Enligt förslaget till 124 a § 1 mom. skulle, därest beslut i viss ordning angående fastighetstaxering innebär sådan ändring, att avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen eller förmögenhet bör beräknas till annat belopp än som skett, besvär med yrkande om *härav föranledd ändring* i taxeringen av inkomst eller förmögenhet få anföras. Med hänsyn till vad i promemorian anförts vill

det synas som om promemorians författare i nämnda uttryck inlagt mera än vad orden giva vid handen, och ett förtydligande synes därför påkallat.

Det i förslaget till ändring i 135 § taxeringsförordningen förekommande uttrycket *vederbörande landskamrerare* synes jämväl böra förtydligas genom angivande, att detsamma avser även landskamreraren i fastighetsägarens eller med honom likställd innehavares hemortslän.»

Departementets
chefen.

Det lär vara obestriddigt, att det för den kommunala beskattningen grundläggande s. k. garantiskattesystemet i olika avseenden medför tekniska svårigheter. Detta sammanhänger därmed, att ett organiskt samband förefinnes mellan fastighets- och inkomstbeskattningen, ehuru man ansett sig böra använda två skilda skatteformer. Vissa sådana svårigheter har man sökt i huvudsak övervinna genom speciella regler inom den materiella beskattningsrättens område. Andra svårigheter äro hänförliga till det förhållandet att de båda skatterna äro underkastade skilda processuella förfaranden. Det är svårigheter av sistberörda slag som föranlett de missförhållanden, varom nu är fråga.

Taxeringen av inkomst och förmögenhet påverkas av fastighetstaxeringen i flera olika avseenden, såsom beträffande rätt till procentavdrag, avdrag för minskning av skogs ingångsvärde, avdrag för värdeminskning å byggnader, förmögenhetsberäkningen m. m. I flertalet av dessa avseenden är emellertid ej detta beroende grundat på garantiskattesystemet, utan allenast därpå att fastighets taxeringsvärde utgör en praktisk utgångspunkt för uppskattningar av olika slag. Det vore sålunda i ingen mån oegentligt att i dylika hänseenden nöja sig med den fastighetsvärdering som skett av ordinarie prövningsnämnden. De uppskattningar, varom fråga är, äro alltid mer eller mindre schablonartade, och det kan ej utan vidare göras gällande, att rättvisan kräver att ändringar i fastighetstaxeringen också komma till synes såsom ändringar i inkomst- och förmögenhetstaxeringen. Annorlunda förhåller det sig med det s. k. procentavdraget. Genom den kommunala inkomstskatten skall beskattas sådan inkomst av fastighet som ej motsvaras av ett genom fastighetsskatt beskattat belopp. Visar det sig efteråt, sedan utslag meddelats i besvärsmål rörande fastighetstaxering, att det genom fastighetsskatt beskattade beloppet blir ett annat än det, med vilket man från början räknat vid inkomstbeskattningen, kräver konsekvensen onekligen att även inkomstbeskattningen ändras.

En sådan ändring kan, om beslutet rörande ändringen i fråga om fastighetstaxeringen träffas sedan beskattningsnämnden slutat sitt arbete för inkomsttaxeringsåret, enligt gällande bestämmelser erhållas endast därest yrkande därom framställes inom den för inkomsttaxeringen gällande besvärstiden. Ett dylikt besvärskrävande måste givetvis vanligen göras villkorligt, d. v. s. innefatta hemställan, att ändring skall göras därest fastighetstaxeringen ändras. Det är sålunda anförda besvär som brukas benämnas reservationsbesvär. Dessa hava den påföljden, att om inkomsttaxeringen i annat avseende är beroende på prövning hos högre instans, den

na prövning ej kan äga rum, förrän fastighetstaxeringsmalet blivit slutligen avgjort och det sålunda kan konstateras, om det reservationsvis framställda yrkandet fullföljes eller ej. Så blir fallet, vare sig besvärskandendet framställts av enskild skattskyldig, kommun eller landskamrerare. Skulle anförande av reservationsbesvär bli regel, när besvär anföres över fastighetstaxering, skulle detta betyda, att huvudparten av ifrågasvarande inkomsttaxeringsmål hölles svävande i flera år. Detta kunde knappast betecknas som lämpligt. I verkligheten lär det emellertid förhålla sig så, att kännedom om möjligheten att anföra reservationsbesvär är föga spridd och svårligen kan tänkas bli allmän hos de skattskyldiga. Under sådana förhållanden kan man med skäl göra gällande, att reservationsbesvären ej utgöra en tillfredsställande för normala fall avsedd anordning att erhålla följdändring i inkomsttaxering vid ändrad fastighetstaxering.

Om man utgår från den tämligen självklara utgångspunkten, att processförfarandet i beskattningsmål är till för att på bästa sätt giva möjlighet till genomförande av de rättsregler, som betecknas av de egentliga skatteförfattningarna, lär man få medge, att de nu gällande processreglerna i berörda avseende ej uppfylla de krav man rimligen kan uppställa på dem. Och den frågan inställer sig, huruvida ändring härutinnan kan vinnas utan åsidosättande av andra betydelsefulla intressen. Kammarrätten och vissa länsstyrelser hava nu varit av den uppfattningen, att detta ej vore möjligt, enär lagakraftvunna beslut rörande inkomsttaxeringen ej borde rubbas. Häremot kan dock genmälas, att om i ett givet fall starkare sakliga skäl tala för att fastställd taxering i visst avseende brytes, de formella synpunkterna ej böra hindra detta. Just på beskattningsområdet är för övrigt laga kraften ett i hög grad relativt begrepp, i det redan nu den omständigheten att besvärsrätten i många fall räknas med utgångspunkt från mottagen underrättelse om ett taxeringsbeslut betyder att formell möjlighet att överklaga taxering för vissa besvärberättigade kan kvarstå i obegränsad tid. Härtill kommer, bland annat, såsom kammarrätten påpekat, möjligheten av eftertaxering, vilken ej innebär allenast, att till föregående taxeringssiffra lägges visst nettobelopp, utan en omprövning av taxeringsfrågan under hänsyntagande jämväl till sådana fakta, till vilka hänsyn tagits vid den förra taxeringen. Vid ett bedömande av det nu föreliggande beskattningsspörsmålets reella sida synes det mig naturligt att betrakta fastighetstaxeringen och frågan om procentavdraget såsom sammanhängande, så att den senare frågan ej anses vara slutgiltigt avgjord, förrän den förra frågan är klar.

Det förefaller mig sålunda, som om man vore berättigad att betrakta frågan från rent praktisk synvinkel så, att man spørjer, om de fördelar, som enskilda skattskyldiga, kommunala bildningar av olika slag och staten erhålla genom ett ändringsförfarande, äro av den betydenhet att de till fullo uppväga de svårigheter som kunna uppstå i taxeringstekniskt avseende.

Svaret på denna fråga synes bliva beroende av vilket förfarande man väljer för ändringssökandet.

Vad angår sistnämnda fråga hava flera olika uppslag framkommit. I den framställning från styrelsen för svenska landskommunernas förbund, som ligger till grund för den nu verkställda utredningen, ifrågasattes att rättelse skulle ske vid det kommunala debiterings- och restitutionsförfarandet. En förutsättning för denna tanke var emellertid att administrativ tjänsteman skulle utfärda intyg i vad mån procentavdraget vid inkomsttaxeringen påverkades av fastighetstaxeringen, en utväg som av samtliga de myndigheter, vilka hördes över styrelsens framställning, ansågs ogenomförbar. Även en utvidgning av eftertaxeringsförfarandet har ansetts tänkbar; härigenom skulle man dock ensidigt hjälpa det allmänna men ej de skattskyldiga. Jämväl möjligheten att låta utslag om ändrad fastighetstaxering påverka inkomsttaxeringen för tid efter det utslaget fallit har diskuterats men ej vunnit anklang. Vidare har föreslagits, att alla inkomsttaxeringar som påverkades av ändrad fastighetstaxering skulle automatiskt ändras av kammarrätten eller, efter anmälan av landskamreraren, av prövningsnämnd. Även denna möjlighet har emellertid ansetts ej böra ifrågakomma, redan på grund av att den kunde väntas medföra ett alltför vidlyftigt arbete i förhållande till den påräkneliga nyttan. Slutligen föreligger det i utredningspromemorian bearbetade uppslaget att genom införandet av en särskild, i viss mån begränsad extraordinär besvärsrätt vinna det avsedda syftet. I några av de avgivna yttrandena hava ifrågasatts vissa modifikationer i detta förslag.

Av de avgivna yttrandena samt vad för övrigt i ärendet förekommit synes mig nu framgå, dels att ett verkligt behov av en lagstiftning i ämnet föreligger dels att utvägen med extraordinär besvärsrätt synes vara den enda hittills anvisade framkomliga vägen för frågans lösning. Ett par länsstyrelser hava funnit det föreslagna förfaringssättet så invecklat, att de ansett sig ej kunna förorda detsamma; andra åter hava konstaterat svårigheter men hava det oaktat funnit sig ej böra avstyrka förslaget. Det stora flertalet länsstyrelser har mer eller mindre uttryckligen anslutit sig till förslaget. Å några håll har antagits, att avgörandet av målen i fråga skulle i mera avsevärd omfattning möta svårigheter; å andra håll har man ej sett större svårigheter än att man ansett en lösning i ungefärlig anslutning till den av styrelsen för svenska landskommunernas förbund föreslagna med en enkel omräkning av taxeringen genom tjänstemans försorg tänkbar. Det förefaller mig, som om en ändring av ifrågavarande slag i det vida övervägande antalet fall måste bliva en enkel räknefråga, men att undantagsvis svårigheter kunna uppstå. Avgörandet skulle i det största antalet fall komma att ligga hos prövningsnämnden — jag återkommer till denna fråga — och arbetet med varje mål torde därför i regel ej bliva väsentligt större än om avgörandet ankomme på en tjänsteman. Det har även rätt

olika uppfattningar om frågan, i vilken omfattning det föreslagna besvärslörlarandet skulle komma att begagnas. Vissa länsstyrelser hava ifrågasatt särskilda åtgärder för att åstadkomma begränsning i sådant avseende. För min del finner jag det ej uteslutet, att såväl kommuner som enskilda skola komma att i ej ringa utsträckning utnyttja sin besvärsrätt. En begränsning framför allt av de enskildas rätt synes mig dock så svår att genomföra, att valet närmast synes stå mellan ett förfarande utan sådan begränsning och ett fullständigt avstående från hela anordningen.

I detta sammanhang torde böra till behandling upptagas frågan, vilka besvärssyrkanden skola få framställas. De synpunkter jag i det föregående framlagt synas närmast leda därtill, att besvärsrätten borde avse endast procentavdraget. I promemorian har emellertid ifrågasatts, att denna borde gälla även förmögenhetsberäkningen. Att jag för min del finner övertygande skäl tala för detta förslag beror därpå, att en ändring i taxeringsvärdet påverkar den kommunala inkomstskatten och förmögenhetsskatten i olika riktningar. Jag anser det med andra ord riktigt att, om enskild skattskyldig på grund av höjd fastighetstaxering yrkar höjt procentavdrag, däremot skall kunna framställas yrkande om höjd förmögenhetsberäkning. Sådant yrkande kan, då det ej avser kommunalskatt-taxeringen, ej framställas som yrkande om kvittning utan måste göras i särskilda besvär. Den skattskyldige bör ej genom besvärsrätten komma i ett gynnsammare läge än han skulle varit, om fastighetstaxeringen från början varit fastställd till det sedermera beslutade beloppet. Men därjämte ligger i berörda omständighet ett visst korrektiv mot mindre önskvärda besvärssyrkanden. Den skattskyldiges intresse av besvär blir mindre, om han har anledning antaga, att dessa skola verka i båda riktningar. Likaså är det rimligt att, om kommun på grund av sänkt fastighetstaxering begär höjd taxering till kommunal inkomstskatt, den skattskyldige skall kunna framställa yrkande om sänkt förmögenhetsskatt, vilket även verkar till minskning av eventuell kommunal progressivskatt. Då landskamrerarens skyldighet att framställa yrkande om höjd förmögenhetsberäkning väsentligen begränsats, förefaller det som om den omständigheten att sänkning av förmögenhetsskatten kan påyrkas knappast borde nämnvärt påverka svårigheterna på grund av anordningen i fråga. Att inom de behöriga besvärssyrkandenas ram hänsyn skall kunna tagas till den ändrade fastighetstaxeringen även i andra avseenden förefaller ofrånkomligt. Utgången av besvärsålet bör, såsom nyss antytts, bliva densamma som om taxeringsvärdet varit riktigt från början, såvitt en sådan utgång faller inom berörda ram. Ett avsteg från denna princip, som nu är grundläggande såväl i besvärsfall som vid eftertaxering, synes svårligen kunna förordas.

Vid övertygande av frågan, huruvida ett förfarande i angivet syfte bör genomföras eller ej, finner jag mig sålunda böra utgå ifrån att detta skulle

erhålla i huvudsak den utformning och den omfattning som ifrågasatts i promemorian. Det synes mig ej kunna förnekas, att vissa betänkligheter kunna anföras emot detsamma. Då det emellertid avser att avhjälpa ett missförhållande på en mycket central punkt i beskattningssystemet — sammankopplingen av fastighets- och inkomstskatten —, då det från intet håll bestritts att förslaget skulle vara genomförbart och detta mött ett i det hela gynnsamt mottagande i de avgivna yttrandena, samt då slutligen möjligheten av ett bättre förfaringsätt än det föreslagna ej påvisats, förordar jag att ett förslag i huvudsaklig anslutning till det i promemorian framlagda förelägges riksdagen till antagande.

Vad angår förslagets detaljer, i den mån de ej redan av mig berörts, har jag särskilt uppmärksammat kammarrättens yrkande, att om inkomst-taxeringsmålet varit föremål för särskild prövning av viss instans, det extraordinära besvärstyrkandet skulle framställas hos närmast högre instans, under det att sådant yrkande enligt det i promemorian framlagda förslaget i regel skulle ske hos prövningsnämnd. Lägre instans än den som beslutat i ärendet eller samma instans borde enligt kammarrättens mening ej få göra ändring i den fastställda taxeringen. Det förefaller, som om betydelsen av denna anmärkning skulle betydligt förringas av den omständigheten, att det genomgående är ett helt annat spörsmål som skall prövas än de som förut varit föremål för avgörande, låt vara att vid denna prövning även förut i målet beaktade faktorer ånyo måste beaktas. Analogi föreligger här med eftertaxeringsförfarandet. Emellertid finner jag att utan större olägenhet besvärstyrkandet i ifrågavarande fall kan anhängiggöras hos den instans, som förut utgjort sista instans i inkomsttaxeringsmålet. Denna bör bäst känna till vilka synpunkter som förut anlagts i målet. Jag har därför låtit omarbета förslaget i dylik riktning.

Kammarrättens påpekande rörande avfattningen av 135 § synes mig böra iakttagas. Vad angår formuleringen av 124 a § 1 mom. första stycket åter synes det av kammarrätten ifrågasatta förtydligandet knappast vara erforderligt, då det där givna stadgandet avser allenast själva besvärstyrkandena.

I flera av de avgivna yttrandena hava uttalanden gjorts rörande den i promemorian behandlade frågan om besvärstidens längd. Vissa länsstyrelser hava uttalat sig för förkortning av besvärstiden med två månader, medan andra ej ansett en sådan förkortning böra vidtagas. För min del finner jag ej tillräckliga skäl anförda för att inskränka besvärstiden under vad i promemorian föreslagits.

Länsstyrelsen i Blekinge län framhåller, att även t. ex. överflyttning av skattskyldighet bör föranleda besvärsrätt. Det har utan tvivel varit meningen med det i promemorian framlagda förslaget, att såväl ändring i avseende å skattskyldighet som ändring av skatteplikt skulle kunna föranleda besvärsrätt. Då det emellertid ej synes vara fullt tydligt, att uttrycket »vid fastighetens taxering» inbegriper även fastställande av skatte-

plikt och skattskyldighet, föreslår jag, att nämnda uttryck utbytes mot uttrycket »beträffande fastighetstaxeringen».

Länsstyrelsen i Jönköpings län påpekar, att rätt till ändrat procentavdrag borde få tillkomma även arrendatorer med arrendekontrakt ingångna före år 1929. I övergångsbestämmelserna till kommunalskattelagen benämnes arrendatorer tillkommande procentavdrag »avdrag enligt 45 §». Då samma uttryck användes i den föreslagna lagtexten, lär ej tvekan böra råda, att dylik rätt tillkommer arrendatorerna i fråga.

Slutligen vill jag framhålla, att de gjorda påpekandena om bristfällighet i fråga om ränteberäkning m. m. synas mig beaktansvärda, men att det här gäller ett ganska vittutseende särspörsmål, som ej lämpligen bör upptagas i förevarande sammanhang.

Vissa ändringar i bestämmelserna rörande ersättning för arbete i taxerings- och prövningsnämnd.

Enligt 145 § 2 mom. taxeringsförordningen åligger det länsstyrelse att beträffande årlig taxering senast den 20 juli under taxeringsåret till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande angående den ersättning, som bör tillkomma ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna, även som rörande den gottgörelse, som bör utgå för det i samband med taxeringsförrättningarna jämlikt 15 § 2 mom. nämnda förordning lämnade biträde av städernas tjänstemän. Efter prövning av länsstyrelsernas yttranden bestämmer sedermera Kungl. Maj:t med stöd av 4 mom. första stycket i förstnämnda paragraf, vilket belopp av taxeringsanslaget skall ställas till förfogande för varje länsprövningsnämnd och för Stockholms stads prövningsnämnd. I fråga om fördelningen av de sålunda anvisade beloppen stadgas i fjärde stycket av nyssnämnda moment följande:

Till prövningsnämnd sålunda anvisat belopp äger nämnden efter förslag av länsstyrelsen fördela mellan de till ersättning berättigade. Vid ersättningarnas fördelning bör fästas avseende på den för de särskilda uppdragens utförande erforderliga och därå nedlagda skicklighet, tid och arbete, och bör i förekommande fall jämväl tagas i betraktande ersättning, som kan hava blivit vederbörande av kommun tillerkänd och kommunen av statsmedel gottgjord.

Nu angivna bestämmelser äga i huvudsak motsvarande tillämpning i fråga om ersättning för arbete i samband med allmän fastighetstaxering.

I 145 § 5, 6 och 7 mom. taxeringsförordningen meddelas bestämmelser rörande ersättning för arbete åt prövningsnämnd samt angående gottgörelse åt sakkunniga, som anlåtats för taxeringsarbete m. m. Dessa moment äro av följande lydelse:

5 mom. Till gäldande av de av fastighetsprövningsnämnds, länsprövningsnämnds eller Stockholms stads prövningsnämnds arbeten föranledda utgifter, såsom gottgörelse åt tjänsteman, som jämlikt 16 § 2 mom. förordnats

att för vissa fall fullgöra landskamrerarens åligganden, ersättning för biträde åt landskamrerare vid förberedande göromål, arvode för protokoll- och längdföringen, nödiga tryckningskostnader samt gottgörelse för upppassning hos nämnden, må vederbörande nämnd efter förslag av länsstyrelsen använda erforderligt belopp, såvitt ej nedan annorlunda stadgas. I förslag av länsstyrelsen, som nu sagts, skola för en var däri avsedd person angivas de grunder, som av länsstyrelsen tillämpats vid beräkningen av ersättning till denne. Kungl. Maj:t äger utfärda särskilda föreskrifter rörande dispositionen av medel för ändamål, som nu sagts.

6 mom. Angående de av fastighetsprövningsnämnd eller av prövningsnämnd enligt 4 och 5 mom. beviljade beloppen och dessas fördelning bör särskilt utdrag av nämndens protokoll avlätas till länsstyrelsen, varefter beloppen i vanlig ordning utbetalas. Utdrag av protokollet, såvitt angår ersättningar enligt 5 mom., tillika med länsstyrelsens förslag till dylika ersättningar skall därefter före november månads utgång genom länsstyrelsens försorg insändas till finansdepartementet.

7 mom. Sakkunnig erhåller för av honom verkställd utredning eller undersökning gottgörelse, som — med iakttagande av de särskilda föreskrifter rörande disposition av medel för ändamålet, Kungl. Maj:t må finna nödigt meddela — bestämmas av länsstyrelsen eller, då den sakkunnige biträtt den mellankommunala prövningsnämnden eller allmänna ombudet hos samma nämnd, av Kungl. Maj:t. Uppgift rörande de jämlikt detta moment åt olika personer utbetalda ersättningsbeloppen, avseende tiden från den 1 november föregående år till oktober månads utgång, skall samtidigt med uppgifter enligt 6 mom. av länsstyrelsen insändas till finansdepartementet.

Sistnämnda tre moment hava erhållit sin nuvarande lydelse genom förordning den 22 juni 1932 (nr 292). Genom berörda förordning tillkommo i 5 mom. andra och tredje punkterna, i 6 mom. andra punkten samt i 7 mom. bestämmelsen inom tankstreck i första punkten ävensom andra punkten.

I en inom finansdepartementet upprättad promemoria, vilken remitterats för yttrande till kammarrätten, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, hava föreslagits vissa ändringar i 145 § 4 mom. fjärde stycket samt 5, 6 och 7 mom. taxeringsförordningen. Sedan det framhållits, hurusom erfarenheten torde hava visat, att förberörda år 1932 vidtagna ändringar i sistnämnda tre moment, åsyftande att möjliggöra en effektivare kontroll över taxeringsanslagets användning, i praktiken haft betydelse för detta syftes förverkligande, anföres i promemorian vidare:

»Den minskade medelstillgången för ifrågavarande ändamål har emellertid ytterligare skärpt behovet av kontroll över att de medel, som ställas till förfogande å taxeringsanslaget, fördelas på ett så rättvist och i övrigt lämpligt sätt som möjligt. Av redogörelser, som inkommit från länsstyrelserna, har framgått, att ganska stor olikformighet förefunnits de olika länen emellan särskilt beträffande den gottgörelse som utgått för arbete åt prövningsnämnd. Men även fördelningen inom länen av tillgängliga medel för arvoden åt ordförande och kronombud i taxeringsnämnderna har i vissa fall kunnat giva anledning till erinringar. I syfte att bereda

möjlighet för åstadkommande av ytterligare kontroll och, i händelse av behov, för utfärdande av mera specificerade administrativa föreskrifter har det syntts erforderligt att, med fullföljande av den tankegång, som kom till uttryck i 1932 års ändringar, vidtagna vissa ytterligare ändringar i 145 § taxeringsförordningen. Förslag till sådana ändringar har utarbetats inom finansdepartementet. De ifrågasatta författningsändringarna skulle även erhålla tillämpning vid bestämmande av ersättning i samband med allmän fastighetstaxering.»

I omförmälda författningsförslag, vilket som bilaga fogats vid promemorian, har föreslagits, att 145 § 4 mom. fjärde stycket samt 5, 6 och 7 mom. skulle erhålla följande ändrade avfattning:

4 mom. — — — — —

Vid fördelningen mellan de till ersättning berättigade av till prövningsnämnd anvisat belopp bör fästas avseende på den för de särskilda uppdragens utförande erforderliga och därå nedlagda skicklighet, tid och arbete, och bör i förekommande fall jämväl tagas i betraktande ersättning, som kan hava blivit vederbörande av kommun tillerkänd och kommunen av statsmedel gottgjord. Särskilda föreskrifter angående fördelningen må av Kungl. Maj:t meddelas. Med iakttagande härav bestämmes fördelningen av prövningsnämnden efter förslag av länsstyrelsen. Utdrag av nämndens protokoll rörande fördelningen skall överlämnas till länsstyrelsen, varefter beloppen i vanlig ordning utbetalas.

5 mom. Till gäldande — — — — — uppässning hos nämnden, må vederbörande länsstyrelse, såvitt ej nedan annorlunda stadgas, använda erforderligt belopp. Kungl. Maj:t äger utfärda särskilda föreskrifter rörande dispositionen av medel för ändamål, som nu sagts.

6 mom. Sakkunnig erhåller för av honom verkställd utredning eller undersökning gottgörelse, som — med iakttagande av de särskilda föreskrifter rörande disposition av medel för ändamålet, Kungl. Maj:t må finna nödigt meddela — bestämmes av länsstyrelsen eller, då den sakkunnige biträtt den mellankommunala prövningsnämnden eller allmänna ombudet hos samma nämnd, av Kungl. Maj:t.

7 mom. Uppgift rörande de jämlikt 4, 5 och 6 mom. till olika personer utbetalda ersättningsbeloppen, avseende tiden från och med den 1 december föregående år till november månads utgång, skall årligen före den 15 december av länsstyrelsen insändas till finansdepartementet.

I fråga om innebörden av de föreslagna författningsändringarna anföres i promemorian följande:

»Ändringen i 4 mom. innebär i sak, att särskilda föreskrifter rörande fördelningen av de medel, som av Kungl. Maj:t ställts till prövningsnämnds förfogande för vissa ändamål, skola kunna av Kungl. Maj:t utfärdas, därest sådana föreskrifter visa sig erforderliga. Sista punkten tillkommer på grund av ändringarna i 5 och 6 mom. och innebär allenast en utbrytning ur 6 mom. av visst stadgande.

I 5 mom. föreslås sådan ändring, att där avsedda utgifter skola beslutas, ej såsom nu av prövningsnämnd efter länsstyrelsens förslag, utan direkt av länsstyrelsen. Med stöd av det genom 1932 års författningsändring givna bemyndigandet har Kungl. Maj:t för budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 meddelat beslut rörande det högsta belopp, som finge av prövningsnämnd användas för ifrågavarande ändamål. Den omständigheten

att dylika beslut måste meddelas innan prövningsnämndernas arbete avslutats har emellertid visat sig föranleda vissa olägenheter. Kungl. Maj:t synes böra erhålla möjlighet att — i analogi med vad som sker beträffande ersättningen för arbete i taxeringsnämnd — anvisa för ifrågavarande ändamål erforderliga medel först sedan det ordinarie prövningsnämndsarbetet avslutats. Nödiga uppgifter rörande prövningsnämndernas arbetsförhållanden m. m. synas böra inforas genom särskilt cirkulär till länsstyrelserna, vilket tillika borde innehålla föreskrift, att sådana ersättningar enligt detta mom., för vilka ej eljest kunde vara föreskrivna bestämda grunder, icke skulle få av länsstyrelsen tillerkännas vederbörande, förrän Kungl. Maj:t meddelat beslut angående det sammanlagda belopp, som finge av länsstyrelsen för ändamålet användas. En dylik anordning nödvändiggör emellertid, att ersättningarna bestämmas av länsstyrelsen, eftersom prövningsnämnden redan avslutat sitt arbete, när Kungl. Maj:ts beslut kan meddelas.

Första punkten i nuvarande 6 mom., vilken har avseende å 4 och 5 mom., kommer på grund av ändringen i 5 mom. att åsyfta allenast 4 mom. Bestämmelsen bör därför, såsom redan antytts, överflyttas till sistnämnda moment. Andra punkten i nuvarande 6 mom., vilken innehåller föreskrift att vissa uppgifter rörande ersättning för prövningsnämndsarbete skola insändas till finansdepartementet och som sålunda har syftning endast å 5 mom., bör efter ändringarna i 4 mom. avse även där omförmälda ersättningar. En motsvarighet till den nuvarande bestämmelsen i andra punkten av 6 mom. återfinnes emellertid också i nuvarande 7 mom. åsyftande det i sagda moment avsedda fallet. En lämplig anordning synes därför vara, att huvudbestämmelsen i nuvarande 7 mom. kommer att utgöra ett nytt 6 mom., medan i ett nytt 7 mom. upptages en bestämmelse om skyldighet att lämna uppgift å ersättningar jämlikt 4, 5 och 6 mom. i deras nya form. I anslutning härtill föreslås, att dessa uppgifter skola avse tiden 1 december—30 november och att den tidpunkt, inom vilken uppgifterna skola inlämnas till finansdepartementet, bestämmas till den 15 december.»

I de över berörda promemoria avgivna yttrandena har förslaget biträtts eller i huvudsak lämnats utan erinran av *tjugu länsstyrelser och kammar-rätten. Överståthållarämbetet* ävensom *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Göteborgs och Bohus* samt *Västmanlands län* hava ansett sig böra helt eller delvis avstyrka förslaget.

Rörande de avgivna yttrandena över förslaget i vad detsamma avser införande i 145 § 4 mom. fjärde stycket taxeringsförordningen av bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att meddela särskilda föreskrifter i fråga om fördelningen av medel, som anvisats enligt nämnda moment, må anmärkas följande.

Överståthållarämbetet anför:

»Mot införande av stadgande i 4 mom. av ifrågavarande paragraf i taxeringsförordningen att särskilda föreskrifter angående fördelning av anvisat anslag till ersättning för taxeringsarbetet må av Kungl. Maj:t meddelas har överståthållarämbetet intet att erinra. Härvid förutsätter dock ämbetet, att sådana föreskrifter komma att endast i stora drag reglera anslaget fördelning mellan de olika kategorier, såsom taxeringsnämndernas ordförande, kronoombuden m. fl., för vilka anslaget är avsett.

I samband härmed anser ämbetet sig böra ifrågasätta, att beslut om fördelning av det anvisade beloppet i enlighet med de direktiv Kungl. Maj:t må hava meddelat överlämnas till länsstyrelsen i stället för till prövningsnämnden, enär den förra torde hava större förutsättningar att bedöma de omständigheter, som skola vara normerande för fördelningen. Härtill kommer att en stor del av prövningsnämndens ledamöter, åtminstone i Stockholm, varit ordförande i samma års taxeringsnämnder och därigenom äro jäviga att besluta i ärendet.»

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller, att länsstyrelsen av vissa uttalanden i årets statsverksproposition föranletts till antagande, att avsikten med den föreslagna ändringen i 145 § 4 mom. taxeringsförordningen syntes vara att möjliggöra genomförande av bestämmelser av innebörd, att befattningshavare inom landsstaten, vilka erhållit uppdrag såsom ordförande eller kronoombud i taxeringsnämnd, skulle gottgöras för sitt arbete efter snävare grunder än andra personer, för vilka dylika förordnanden meddelades. Åtgärder i sådan riktning ansågo sig länsstyrelsen böra bestämt avstyrka.

Enahanda synpunkter hava uttalats av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*.

Länsstyrelsen i Uppsala län framhåller, hurusom det enligt länsstyrelsens mening knappast vore möjligt att åvägabringa full likformighet de olika länen emellan vid fördelningen av anvisade medel till ersättning för arbete i taxeringsnämnd och prövningsnämnd, om icke detaljerade anvisningar meddelades. Dessa anvisningar borde icke begränsas till att avse blott de beviljade anslagens fördelning, utan önskvärt vore även, att länsstyrelserna finge sig ålagt att vid sina framställningar till Kungl. Maj:t om anvisande av anslag för ändamålet beräkna anslagsbehovet efter likformiga grunder. Vid fastställande av dylika anvisningar borde dock nödig hänsyn tagas till växlande förhållanden å olika orter. Däremot syntes det icke vara lämpligt att lägre ersättningar beräknades för sådana ordförande eller kronoombud, som innehade statstjänst, än för andra.

Länsstyrelsen i Jönköpings län förklarar sig betvivla, att det skulle låta sig göra att beträffande fördelningen av anvisade medel till ersättning för taxeringsarbete uppställa allmängiltiga föreskrifter, som kunde tillämpas för samtliga länsstyrelser. Däremot syntes det länsstyrelsen föreligga anledning befara, att sådana föreskrifter skulle komma att menligt inverka på taxeringsarbetet. På grund av detta arbetes säregna beskaffenhet, nödvändigheten av att anpassa detsamma efter de å särskilda orter för tillfället rådande förhållandena samt önskvärldheten av att den personliga arbetsförmågan, dugligheten och initiativkraften i varje särskilt fall vederbörligen premierades, borde länsstyrelserna eller prövningsnämnderna lämnas fria händer vid sitt förfogande över de anslagna medlen. I motsatt fall skulle länsstyrelserna kunna hindras att ordna taxeringsarbetet på ändamålsenligaste sätt under fullt utnyttjande av för arbetet mest lämpade krafter.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län framhåller, att saknaden av specialbestämmelser rörande fördelningen av för arbetet med den allmänna taxeringen inom länen anvisade ersättningsbelopp vållat länsstyrelsen ett både besvärligt och delvis onödigt bestyr.

Beträffande innehållet i de avgivna yttrandena över förslaget i vad det avser ändring i 145 § 5 mom. taxeringsförordningen må omnämnas följande:

Överståthållarämbetet anser sig böra bestämt avstyrka förslaget i denna del. Ersättningen för biträde åt landskamreraren vid förberedande göromål borde nämligen enligt ämbetets förmenande vara fastställd före arbetets början, enär omfattningen och planläggningen i övrigt av detta arbete vore i hög grad beroende av det anslag, som stode till förfogande för ändamålet. För vinnande av ett gott resultat av förevarande arbete vore nämligen nödvändigt att därtill anlita de bästa tillgängliga arbetskrafterna, men det vore i hög grad tvivelaktigt om dessa vore villiga att ställa sig till förfogande, därest de icke på förhand kunde erhålla kännedom om åtminstone den ungefärliga ersättning de kunde påräkna för detta i hög grad kvalificerade och pressande arbete, vilket därtill tvingade dem att i viss utsträckning avstå från den särskilt begärliga sommarsemestern.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför:

»Nu liksom tidigare nödgas länsstyrelsen avstyrka sådana åtgärder, som måste antagas minska möjligheterna för arbetet med deklarationskontrollen samt härigenom — såväl direkt genom minskade skattevinster som indirekt genom efter hand allt slappare deklarationsmoral — föranleda nedgång av skatteunderlaget och höjning av utdebiteringsprocenterna.

Frågan om införande av förbättrad skattekontroll lär, sedan de s. k. skattekontrollsakkunnigas betänkande numera föreligger, få anses vara aktuell. De arbetsförhållanden, som nu råda beträffande deklarationskontrollen, särskilt i fråga om prövningsnämndsarbetet, torde fördensskull kunna betraktas såsom ett provisorium. Länsstyrelsen vill för sin del hemställa, att nu, under provisorietiden, sådana åtgärder icke tillgripas, som försvåra granskningsarbetet och på dylikt sätt avlägsna taxeringsväsendet från det tillstånd, som man genom förbättrad kontroll vill uppnå.

De i promemorian föreslagna ändringarna av 5 mom. måste komma att verka i sådan riktning. Länsstyrelsen har tidigare vid upprepade tillfällen framhållit nödvändigheten av att länsstyrelserna i god tid före prövningsnämndernas sammanträden erhålla meddelande om de belopp, som kunna få disponeras för prövningsnämndsarbetet. Kan så ej ske, blir det uppenbarligen svårt att med tillräcklig effektivitet organisera arbetet; det torde för en var vara uppenbart, att man icke kan föranstalta om stora arbetens igångsättande och uppbåda härför erforderlig arbetskraft utan kännedom om de ersättningsbelopp, som kunna disponeras för arbetskrafternas ersättande. Det nu i promemorian föreslagna systemet försvårar eller rent av omöjliggör organiserandet av arbetet och förlamar härigenom kontrollverksamheten.»

Länsstyrelserna i Jönköpings, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län hava jämväl avstyrkt förslaget till ändring av 5 mom. och såsom skäl härför anført i huvudsak samma synpunkter som framhållits av överståthållarämbetet.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har ansett sig böra biträda förslaget även i denna del under motivering, att det visat sig vara förenat med svårigheter att så tidigt som till prövningsnämndens sammanträde kunna framlägga en noggrann beräkning av den ersättning för arbete åt nämnden, som borde tillkomma flertalet därtill berättigade personer.

Övriga föreslagna ändringar i 145 § taxeringsförordningen hava i de avgivna yttrandena lämnats utan erinran.

Den i berörda inom finansdepartementet utarbetade promemoria föreslagna ändringen i 145 § 4 mom. fjärde stycket taxeringsförordningen avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att meddela särskilda föreskrifter rörande fördelningen av medel, som ställts till prövningsnämndernas förfogande för ersättning åt ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna m. fl. Såsom skäl härför har i promemorian framhållits, att fördelningen av för ändamålet tillgängliga belopp i vissa fall kunnat giva anledning till erinringar.

*Departements-
chefen.*

Den sålunda föreslagna ändringen i berörda författningsrum har förordats eller lämnats utan erinran av flertalet av de hörda myndigheterna. I de avstyrkande yttrandena från ett par länsstyrelser hava uttalats farhågor för att Kungl. Maj:t skulle med stöd av det ifrågasatta bemyndigandet meddela föreskrifter om att befattningshavare vid landsstaten skulle erhålla lägre ersättning för arbete i taxeringsnämnd än övriga personer, som tagits i anspråk för sådant arbete. Även svårigheterna att uppställa allmängiltiga föreskrifter rörande fördelningen hava understrukits.

Utan tvivel möta betydande vanskligheter, då det gäller att på ett tillfredsställande sätt söka reglera ersättningen för det mångskiftande arbete, som åvilar ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna. Vid frågans bedömande får icke heller lämnas ur räkningen, att samma arbete kan utföras på ett mer eller mindre förtjänstfullt sätt. Dessa omständigheter torde dock icke kunna åberopas som skäl för att reglerande föreskrifter för fördelningen av tillgängliga medel under inga förhållanden böra meddelas. Frågan om utformningen av de ifrågasatta föreskrifterna bör själfallet göras till föremål för ingående överväganden. I sådant syfte har jag för avsikt att framdeles föreslå, att sakkunniga personer tillkallas för att inom finansdepartementet överlägga rörande hithörande spörsmål.

Såsom förut nämnts beslutar enligt gällande bestämmelser prövningsnämnd efter förslag av länsstyrelsen rörande fördelningen av anvisade medel till ersättning åt ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna. Överståthållarämbetet har emellertid ifrågasatt, huruvida icke

beslutanderätten borde överlämnas till länsstyrelserna. Den av ämbetet anförda motiveringen härför synes mig övertygande. Någon väsentlig ändring i redan bestående förhållanden skulle en överflyttning av beslutanderätten å länsstyrelserna knappast innebära, då provningsnämnderna vanligen lära följa vederbörande länsstyrelses fördelningsförslag. Jag anser mig därför böra biträda vad överståthållarämbetet sålunda föreslagit. Detta nödvändiggör vissa ändringar i samtliga stycken av 4 mom.

Den i promemorian föreslagna ändringen i 145 § 5 mom. taxeringsförordningen innebär, att i nämnda moment avsedda utgifter för provningsnämndernas arbeten skola beslutas, ej såsom nu av provningsnämnd efter länsstyrelsens förslag utan direkt av länsstyrelsen. Även för en överflyttning av beslutanderätten rörande ifrågavarande kostnader synas starka skäl tala. Landskamrerarna utöva som bekant den direkta ledningen av förberedelserna för provningsnämndernas sammanträden, varför länsstyrelserna få anses äga större möjligheter än provningsnämnderna att bedöma omfånget och halten av utfört arbete. Det må även framhållas, att arvodena för protokoll- och längdföringen enligt nuvarande bestämmelser måste av vederbörande provningsnämnd fastställas, innan arbetet hunnit slutföras.

De länsstyrelser, som framställt invändningar mot förslaget i denna del, hava tagit avstånd från den i promemorian uttalade uppfattningen om fördelen därav att en överflyttning av beslutanderätten på länsstyrelserna skulle möjliggöra att för ifrågavarande ändamål erforderliga medel kunde anvisas först sedan det ordinarie provningsnämndsarbetet avslutats. Enligt dessa länsstyrelser uppfattning låter det sig icke göra att planlägga och fullfölja granskningsarbetet, förrän det blivit bestämt, inom vilken ram kostnaderna måste hållas. Säkerligen kunna dessa betänkligheter hava fog för sig. Det torde emellertid böra framhållas, att med nu gällande bestämmelser Kungl. Maj:ts beslut om anvisande av medel för ändamålet måste grundas företrädesvis på sannolikhetskalkyler rörande omfattningen av vederbörande provningsnämnds arbetsuppgifter, något som uppenbarligen icke heller kan vara tillfredsställande. Jag är icke beredd att nu taga ståndpunkt till den svårlösta frågan, huru dessa förhållanden lämpligen skola ordnas, utan anser att även denna fråga dessförinnan bör dryftas vid överläggningar med tillkallade sakkunniga personer. Den föreslagna överflyttningen av beslutanderätten från provningsnämnderna till länsstyrelserna nödvändiggör emellertid icke en sådan tillämpning, som i promemorian närmast förutsatts, utan dess genomförande lämnar tvärtom flera utvägar öppna till en lämplig lösning av ifrågavarande spørsmål. Jag ansluter mig således till vad det remitterade författningsförslaget härutinnan innehåller.

De övriga i promemorian föreslagna ändringarna i 145 § taxeringsförordningen hava av de hörda myndigheterna lämnats utan erinran och torde icke kräva någon närmare motivering. Såsom av ett par länsstyrelser påpekats, nödvändiggör överflyttandet av huvudstadgandet i

nuvarande 7 mom. till 6 mom., att hänvisningen i 1 mom. 5) till 7—12 mom. ändras till att i stället avse 6 mom. samt 8—12 mom. Av samma anledning bör den i 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet förekommande hänvisningen till 7 mom. i förevarande paragraf ändras till att avse 6 mom.

Ändring i 15 § 2 mom. taxeringsförordningen.

I 15 § 2 mom. taxeringsförordningen stadgas, bland annat, att vid uppläggandet och kompletterandet av de längder, som skola föras hos fastighetstaxeringsnämnd och taxeringsnämnd i stad, där magistrat finnes, erforderligt biträde skall lämnas av uppborås- eller annan tjänsteman, som ställes till förfogande i Stockholm av överståthållarämbetet och i annan stad av magistraten. Enligt 145 § utgår ersättning av statsmedel för sådant biträde.

Enligt numera gällande bestämmelser kan emellertid även stad utan magistrat ha anställd tjänsteman för, bland annat, debitering av kronoutskylder. Berörda stadgande i taxeringsförordningen lärer böra vara gällande även för sådan stad, då dylik tjänsteman ofta torde vara bäst skickad för arbetet med taxeringslängdernas uppläggande o. s. v. Tillägg till 15 § 2 mom. taxeringsförordningen i syfte att stadga skyldighet för sådan stad att ställa erforderligt biträde till förfogande föreslås förden skull.

Föredraganden uppläser härefter inom finansdepartementet upprättade förslag till

dels lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

dels förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379),

dels ock förordning angående ändrad lydelse av 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet,

samt hemställer att förslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Broomé.

Bilaga.

P. M.

angående möjlighet att vid ändring i fastighetstaxering erhålla ändring i därav beroende taxering av inkomst och förmögenhet.

*Frågans
innehåll.*

I en till Kungl. Maj:t gjord, den 21 juni 1933 till finansdepartementet inkommen framställning har styrelsen för svenska landskommunernas förbund hemställt om åtgärder för beredande av möjlighet att vid beslut om sänkt fastighetstaxering i anledning av besvär undgå restitution av kommunalutskylder i det fall, då avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen, s. k. procentavdrag, vid inkomsttaxeringen bort i motsvarande mån sänkas men denna taxering redan blivit slutgiltigt avgjord.

Rörande denna framställning hava eiter remiss utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Göteborgs och Bohus samt Örebro län ävensom kammarrätten. I intet av dessa utlåtanden har det förslag till frågans lösning som framlagts av förbundsstyrelsen, vunnit anslutning. I allmänhet har man emellertid vidgått, att det vore önskvärt om huvudsyftet med den remitterade framställningen kunde tillgodoses. Kammarrätten har hemställt, att vad i den remitterade skrivelserna anförts och yrkats icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd, under åberopande av anförda skäl mot de uppslag, som framlagts i skrivelsen, »och då kammarrätten vid sina överläggningar i ämnet ej heller kunnat finna någon annan framkomlig väg, som kunde vara ägnad att leda till en tillfredsställande lösning av den föreliggande frågan».

Då det nu ansetts att de olägenheter, som i förevarande sammanhang påtalats, bottnade i en svaghet i själva grunderna för skattesystemet och vore av ej ringa praktisk betydelse, göres i föreliggande promemoria, i enlighet med av chefen för finansdepartementet meddelat uppdrag, ett försök att närmare bearbeta det uppslag, som synes innefatta den mest framkomliga vägen att lösa frågan, nämligen en utökning i vissa avseenden av den extraordinära besvärsrätten, i syfte att resultatet av utredningen skall underställas olika myndigheters prövning.

*Allmänna
synpunkter.*

Det har av hörda myndigheter framhållits, att redan nu utvägen stode till buds att genom reservationsbesvär hålla möjligheten öppen att erhålla ändring i taxering av inkomst eller förmögenhet, när fastighetstaxering blivit ändrad efter utgången av ordinarie besvärstid i fråga om inkomsttaxeringen. Grundtanken i det här bearbetade uppslaget är nu den, att om vederbörande inom viss kort tid efter det beslutet rörande fastighetstaxeringen meddelats framställer yrkande om följdändring beträffande taxeringen av inkomst och förmögenhet han skall försättas i huvudsakligen samma läge som om han i rätt tid anförst reservationsbesvär. Den omständigheten, att vederbörande äger kännedom om denna möjlighet att genom en rent formell åtgärd skydda sin rätt, skall sålunda ej vara avgörande för att denna rätt skall kunna tillgodonjutas. Att behandlingen blir formellt delvis en annan än vid reservationsbesvär ligger i sakens natur. Att av praktiska skäl vissa avsteg torde böra göras från fullföljande av den vägledande principen, framgår av det följande.

Mot det ifrågavarande uppslaget liksom mot andra framkomna uppslag

till frågans lösning kan alltid framställas den principiella anmärkningen. att slutgiltigt fastställda taxeringar ej böra åter rubbas. Såväl den skattskyldige som det allmänna böra kunna påfordra, att ej en taxering, som betraktats såsom lagakraftvunnen, skall kunna efter avsevärd tid rivas upp igen. Man torde emellertid kunna göra gällande, att ett dylikt betraktelsesätt måhända i förevarande sammanhang är något formalistiskt. Man kan nämligen ej utan fog påstå, att fastighets- och inkomsttaxeringarna tillsammans bilda ett organiskt helt och att sålunda taxeringen av inkomst och förmögenhet ej bör betraktas såsom delinitivt avgjord, förrän den justerats med hänsyn till ändrad fastighetstaxering. Att »lagakraftvunnen» taxering av inkomst och förmögenhet kan ändras är för övrigt såtillvida ej en nyhet, att extraordinär besvärshänsyn enligt 123 § taxeringsförfordningen kan komma till användning långt efter det den ordinarie besvärstiden gått till ända. Ett annat fall, där slutgiltigt fastställda taxeringar kunna ändras, föreligger, när Kungl. Maj:t på grund av dubbelbeskattningsavtal med utiandet i vissa fall kan medgiva befrielse från viss skattskyldighet.

En betydande svårighet ligger däremot obestriddligen däri, att det vid taxeringsfrågans återupptagande ej kan med absolut visshet sägas, att exempelvis procentavdrag åtnjutits med så eller så stort belopp. Vad som vid taxeringen fastställts är den totala slutsiffran, ej delbeloppen. Detta visar sig bland annat därutinnan, att om mål fullföljes till högre instans med visst yrkande, detta i vanliga fall anses avse endast visst belopp, men att överinstansen kan bifalla yrkandet på en helt annan grund än den som anförts i besvären, måhända hänförlig till en helt annan förvärvskälla än den vartill i besvären hänvisats. Förhållandet läser kunna uttryckas så, att de olika delbeloppen endast representera domskäl, att sålunda slutbeloppet fastställs till visst belopp, *enär* inkomst av fastighet uppgår till så och så mycket, o. s. v. Den närmare innebörden av dessa synpunkter har mig veterligen ingenstädes närmare utvecklats, vilket emellertid ej hindrar att de lära vara i huvudsak riktiga. Framför allt inom beskattningsnämnder läser det för övrigt vara synnerligen vanligt, att man »kvittar» en post mot en annan. Man finner t. ex., att en inkomstpost blivit för lågt beräknad men konstaterar samtidigt, att å andra sidan visst avdrag ej utnyttjats, och godkänner slutbeloppet. Hur man i ett dylikt fall vid taxeringen resonerat framgår ej av några handlingar; sålunda kan ej utan vidare med säkerhet fastslås med hur stort belopp procentavdrag åtnjutits¹. Uppenbart är dock, att den praktiska betydelsen av denna svårighet ej bör överskattas. I taxeringslängden finnas införda vissa del-siffror, som kunna tjäna till ledning för bedömande hur taxeringen skett. När ej självdeklaration frångåtts, är det också endast undantagsvis som ej även dennas detaljsiffror kunna antagas godkända. I de allra flesta fall bör det därför ej möta någon praktisk svårighet att med hänsyn till ändrad fastighetstaxering justera taxeringen av inkomst eller förmögenhet. Att emellertid vid den nya taxeringen möjlighet bör föreligga att taga hänsyn även till övriga på taxeringen inverkan omständigheter, skall närmare utvecklas i det följande.

Finns man de nu antydda synpunkterna ej i och för sig innefatta avgörande skäl mot en anordning sådan som den ifrågasatta, uppstår spörsmålet i vad mån denna kan låta sig praktiskt genomföra utan alltför stora

¹ Det är följaktligen ej möjligt för landskamreraren att avgiva intyg om det belopp, var med procentavdrag utnyttjats; möjligheten att utfärda sådant intyg var en förutsättning för landskommunernas förbunds huvudförslag.

olägenheter. Härvid torde kunna fastslås att, om varje ändring i fastighetstaxeringen, som kunde påverka inkomsttaxeringen, också skulle genomgående föranleda dylik ändring, det härav förorsakade arbetet skulle bli mycket betydande. Man antage exempelvis, att en mindre ändring göres i taxeringen av ett bankhus, tillhörigt ett bankföretag, vars förvärvskälla sträcker sig över hundratals kommuner. Taxeringsändringen borde antagligen föranleda ändrat procentavdrag och ändrad inkomstskatttaxering för flera år i samtliga kommuner, måhända blott med ett fåtal kronor i varje kommun, varav skulle i alla kommunerna följa delgivning, efterdebitering eller skatterestitution, vars genomförande skulle representera mångdubbelt större belopp än skatteökningen eller -minskningen. Ett sådant resultat bör, om möjligt, undvikas. Överhuvud synes böra så anordnas, att apparaten i fråga ej sättes i gång, såvida den ej lönar sig. Om dess användning bindes vid yrkanden från olika parter, synes redan häri ligga en garanti för att den ej skall komma till användning i onödan. Denna synpunkt synes i själva verket utgöra ett avgörande skäl emot förslag om obligatorisk automatisk ändring av inkomsttaxeringarna och ett skäl för att anknyta till ett besvärärfarande. Detta har dessutom den fördelen, att det skapar en klar partsställning vid förfarandet i olika instanser, varför taxeringsförordningens redan befintliga bestämmelser i huvudsak kunna komma till användning genom en enkel hänvisning. Att förfarandet bör kunna genomföras utan större praktiska svårigheter synes för övrigt böra vara en huvudsynpunkt även vid utarbetande av förslagens detaljer.

Vilka beslut om ändrad fastighetstaxering böra kunna grunda ifrågavarande besvärärrätt?

Förutsättning för besvärärrätt, varom här är fråga, bör vara, att ändring sker i fastighetstaxeringen vid sådan tidpunkt, att hänsyn till ändringen ej kunnat tagas i vederbörandes självdeklaration för det inkomstår, vars förhållanden påverkas av fastighetstaxeringen. Beslut av ordinarie prövningsnämnd vid dess vanliga handläggning av fastighetstaxeringsmål bör sålunda ej föranleda besvärärrätt. De fall, då besvärärrätt bör föreligga, synas vara dels vid beslut av kammarrätten och Kungl. Maj:t, dels vid följdändringar av prövningsnämnd jämlikt 129 § taxeringsförordningen, dels ock vid beslut av prövningsnämnd — vanligen särskild prövningsnämnd — på grund av extraordinära besvär enligt 123 § taxeringsförordningen. Att beslut av särskild prövningsnämnd stundom kan meddelas så tidigt, att hänsyn därtill kan tagas i det ordinarie förfarandet rörande inkomsttaxeringen, synes ej böra utesluta den ifrågavarande besvärärrätten i dessa fall. Det synes nämligen erbjuda svårighet att draga en gräns inom kategorien av de beslut av prövningsnämnd, som träffas på grund av besvär enligt 123 §. Att vederbörande i de antydda fallen i regel ej kommer att utnyttja sin besvärärrätt, torde kunna förutsättas.

Besvärärrättens omfattning.

Fastighetstaxeringen kan påverka inkomsttaxeringen i olika avseenden. Till en början må hänvisas till de ovan berörda bestämmelserna om s. k. procentavdrag enligt 45 § kommunalskattelagen, vilka i förevarande avseende äro de avgjort viktigaste. Skogs ingångsvärde skall i vissa fall (t. ex. i fråga om ärvd fastighet) räknas till taxeringsvärdet. Värdeminskningsavdrag å annan fastighet beräknas i regel efter taxeringsvärdet; hänsyn till taxeringsvärdet torde vanligen också tagas i fråga om värdeminskningsavdrag beträffande jordbruksfastighet. Vid fördelning av inkomst mellan olika kommuner kan taxeringsvärdet äga betydelse; enligt uttrycklig bestämmelse är detta fallet beträffande inkomst av rörelse som avser

att medelst ledning tillhandahålla vatten, gas eller elektrisk kraft. Även i andra avseenden lär vid inkomsttaxeringen större eller mindre hänsyn kunna tagas till fastighets taxeringsvärde.

Vad angår taxering av förmögenhet skall fastighet enligt uttrycklig bestämmelse upptagas till taxeringsvärdet. Indirekt får taxeringsvärdet härigenom betydelse även för kommunal progressivskatt och utjämnings-skatt (så ock för extra inkomst- och förmögenhetsskatt och, om det föreliggande förslaget till särskild skatt å förmögenhet vinner bifall, för denna).

Däremot äger taxeringsvärdet ej någon direkt betydelse för fördelning av kommunal progressivskatts grundbelopp å olika kommuner. Denna fördelning skall ske med hänsyn till den till kommunal inkomstskatt uppkattade nettointäkten, d. v. s. inkomsten utan procentavdrag.

Det synes ej böra ifrågakomma, att det ifrågasatta extraordinära förfarandet skulle få användas för att ställa besvärstyrkanden om ändring i alla de avseenden, i vilka inkomstberäkningen påverkats av fastighetstaxeringen, framför allt ej i sådana avseenden där denna taxering ej varit enligt skatteförfattningarna bindande för inkomstberäkningen. Utan att närmare diskutera de olika fallen synes man kunna stanna för att medtaga allenast de två verkligt betydelsefulla kategorierna av fall, nämligen procentavdraget och förmögenhetsberäkningen. Det lär vara i dessa avseenden, som påtagliga missförhållanden gjort sig gällande.

Om emellertid *besvärstyrkande* får ställas allenast i nu berörda punkter, innebär detta ej, att icke vid ärendets avgörande hänsyn skulle inom yrkandets ram kunna tagas även till sådana övriga förhållanden, som påverkats av fastighets taxeringsvärde. Föranleder exempelvis höjning av taxeringsvärde yrkande om höjning av förmögenhetssiffra, så bör å andra sidan av den skattskyldige i förekommande fall kunna åberopas, att värdeminskningsavdrag för honom bör beräknas å det högre taxeringsvärdet o. s. v.

Detta sammanhänger med det förut antydda förhållandet att vid nyprövning av inkomst- eller förmögenhetstaxeringen avgörandet givetvis bör gälla, i vad mån under hänsyntagande till fastighetens taxeringsvärde och övriga på taxeringen inverkan förhållanden taxeringen bör ändras. Att härvid beskattningsmyndigheten kan i ett eller annat avseende komma till andra resultat än dem, vartill vederbörande kommit vid taxeringsfrågans första handläggning, kan visserligen synas egendomligt men är i och för sig ej oegentligt, då den ändrade uppfattningen är hänförlig till domskälens område och dessa ej lära vinna laga kraft.

Det synes till en början klart, att den till kommunal inkomstskatt eller statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattskyldige, vilkens procentavdrag eller förmögenhetsberäkning påverkas av den ändrade fastighets-taxeringen, bör erhålla sådan besvär rätt, varom här är fråga. Det är möjligt, att en eller annan gång härav kunna föranledas besvär, som helst borde undvikas, men man lär dock kunna utgå från att i regel besvär ej skola komma att anföras, om de ej löna sig. Att ett större affärsföretag med förvärvskälla omfattande många kommuner skulle komma att anföras besvär som avse alla dessa, är ej att antaga, med mindre verklig vinst av besvären kan påräknas.

Vad procentavdraget angår är i förevarande sammanhang vanligen fråga om den, som ägde fastigheten vid den tidpunkt taxeringsvärdet avser, och som jämväl i regel är skattskyldig för fastigheten. Har fastig-

*Besvär-
berättigade.*

het därefter under året bytt ägare, tillkommer procentavdrag även den nye ägaren. Var fastighet vid 1929 års ingång utarrenderad enligt arrendavtal, som ännu är gällande, skall arrendatorn vara skattskyldig för fastigheten och jämväl åtnjuta procentavdraget för det år, som följer efter den tidpunkt till vilken skattskyldigheten hänför sig. Har för visst år taxeringsvärde icke funnits fastställt, avser procentavdraget det följande årets taxeringsvärde, d. v. s. i allmänhet värdet vid början av nästa beskattningsår. Taxeringsvärdet för visst år kan såmedelst bliva grundläggande för procentavdraget vid två års inkomsttaxering. I fråga om vissa bostadsföreningar tillkommer procentavdraget, i den mån det belöper på medlems lägenhet, denne.

Vad förmögenheten angår är fråga om taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång, d. v. s. ett för visst år fastställt taxeringsvärde kommer i regel att påverka förmögenhetsberäkningen för den som äger fastigheten vid årets slut. Härifrån kan dock givas undantag, nämligen för skattskyldig, vilkens beskattningsår ej sammanfaller med kalenderåret. Har fastighet sålts efter utgången av bokföringsår för viss skattskyldig, kan sålunda ett års taxeringsvärde komma att få betydelse både för dennes och den nye ägarens förmögenhetsberäkning.

Ehuru det, enligt vad som framgår av det följande, ej synes vara praktiskt möjligt att åstadkomma delgivning av utslag i fastighetstaxeringsmål med alla dem, vilkas inkomsttaxering kan i berörda avseenden påverkas av utslaget, synes besvärsrätt, varom nu är fråga, böra tillerkännas dem alla. En förutsättning bör dock givetvis vara, att vederbörande ej förlorat sin ordinarie besvärsrätt på grund av underlåtenhet att avgiva deklaration. Detta villkor synes böra uttryckligen införas i lagtexten, då underlåtenhet att deklarerera etc. ej eljest berövar vederbörande rätt att besvara sig hos prövningsnämnden, utan allenast rätten att besvara sig hos kammarrätten och Kungl. Maj:t.

Ett intresse att vid sänkt taxeringsvärde föra talan om minskat procentavdrag och därigenom höjd kommunal inkomsttaxering tillkommer vidare de kommunala bildningar, för vilka skattekronor beräknas på grund av taxering till kommunal inkomstskatt, d. v. s. kommun, municipalsamhälle, vägdistrikt och landstingsdistrikt. Erfarenheten visar, att endast i mycket sällsynta undantagsfall besvärsrätten utnyttjas av andra av dessa kommunala bildningar än kommunerna. Då samtliga de kommunala bildningarnas intressen i regel sammanfalla och den ifrågavarande besvärsrätten ej läser böra utvidgas mer än nödigt, torde det vara lämpligt att inskränka besvärsrätten till kommunerna. Genom den besvärsrätt som enligt vad nedan sägs skulle tillkomma landskamrerarna kan denna besvärsrätt anses tillräckligt supplerad. Tänkbart är emellertid, att förvärvskälla, vari annan fastighet (men ej jordbruksfastighet) ingår, kan omfatta ett flertal kommuner. Framför allt kan detta vara händelsen i fråga om rörelse, som för övrigt representerar det enda slag av förvärvskälla inom vilken procentavdrag vanligen kan i full utsträckning utnyttjas. Nu läser det av praktiska skäl vara uteslutet att delgiva beslut i fastighetstaxeringsmål med alla de kommuner, som kunna erhålla del i en dylik förvärvskälla (jfr exempelvis det ovan anförda fallet med ett bankföretag som har rörelse i hundratals kommuner). Vill man skapa besvärsrätt för dessa kommuner, läser man sålunda få göra den oberoende av delgivning med kommunerna. Man kan därför tänka sig möjligheten att inskränka besvärsrätten till att avse blott den kommun, där fastigheten ligger. Med det förslag angående besvärstid, som framlägges i det föl-

jande och som ej binder besvärstiden vid delgivningen, synes man dock kunna medgiva även annan kommun besvärsrätt. En kommun, som är starkt intresserad av utgången av ett fastighetstaxeringsmål just på grund av utsikten att erhålla sänkning av procentavdraget, har alltid möjlighet att, exempelvis genom vederbörande kommissionär, bevaka detta mål och kan sålunda säkra sig mot att försitta fatalier. Att annan kommun än fastighetskommunen kan antagas endast sällan besvara sig, är knappast någon nackdel. Även här kan hänvisas till att landskamrerarens besvärsrätt kan i nödfall tillitas. Denne skulle ha skyldighet att i betydelsefulla fall framställa besvär för att få taxeringen riktig, även om ej ett kronans intresse gör saken aktuell.

Rätt för kommun att i ifrågavarande ordning överklaga förmögenhetsberäkningen i fråga om den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten på grund av dess betydelse för kommunala progressivskatten läser knappast behöva stadgas. Det väsentliga intresset ifråga om förmögenhetsbeskattningen tillkommer staten, som representeras av landskamreraren. Om denne överklagar förmögenhetstaxeringen, skall givetvis även kommunala progressivskatten såsom en följd därav ändras. Däremot synes kommun ej böra erhålla självständig rätt att överklaga kommunala progressivskatten. Något synnerligen viktigt spörsmål är detta ej, då fråga allena är om enskilda skattskyldiga och stiftelser m. fl. men ej aktiebolag.

I detta sammanhang synes böra framhållas, att ett ändrat grundbelopp för kommunal progressivskatt också kan medföra en väsentligt ändrad grund beträffande dess fördelning på olika kommuner. Höjd taxering kan exempelvis medföra överskridande av 300-kronorsgränsen i totalt grundbelopp, vilket kan betyda att andra kommuner rätteligen böra få del av grundbeloppet, eller överskridande av 50-kronorsgränsen för någon kommun, vilket har till följd att denna kommun bör få del av grundbeloppet och andra kommuner eventuellt minskning i sin tilldelning. Tvärtom kan en minskning av förmögenhetstaxeringen bringa grundbeloppet under 300-kronorsgränsen med den påföljd att de kommuner, som förut fått andel, få avstå denna till hemortskommunen, o. s. v. Ett dylikt resultat är måhända mindre tilltalande, och man kunde fördenskull ifrågasätta att ändring av grundbeloppet i ifrågavarande fall skulle proportionellt fördelas på kommunerna enligt den förut fastställda fördelningsnormen. Tillräcklig anledning att för detta speciella fall frångå eljest gällande bestämmelser synes dock knappast föreligga, särskilt i betraktande av att förmögenhetsskatt ej utgår för aktiebolag och att alltså antalet kommuner i fråga vanligen är ringa.

För att kommun skall kunna utnyttja sin besvärsrätt bör den kunna få tillfälle att konstatera, i vad mån procentavdrag blivit utnyttjat. Detta gör det önskvärdt, att ombud för kommun skall kunna erhålla tillgång till vederbörandes deklARATIONER. Det må så vara, att den i 56 § taxeringsförordningen nu stadgade rätten för den som »utför talan» för kommuner m. fl. att taga del av självdeklARATIONER skulle i nödfall vara tillfyllest, då kommunerna kunde mer eller mindre på en slump anföra besvär och sedan eventuellt återkalla dem. Detta synes dock vara en mindre tillfredsställande anordning. Det finnes knappast anledning misstänka att med den begränsning av området för ifrågavarande rätt, som här föreslås, missbruk av densamma skulle vara att befara.

Besvärsrätt, varom här är fråga, bör slutligen, såsom redan antytts, tillkomma även landskamreraren. På grund av sin allmänna skyldighet att arbeta för en jämlik och rättvis taxering kan denne böra verka ej alle-

nast för tillgodoseende av kronans rätt utan även för tillvaratagande av enskildas och olika kommunala bildningars intressen. Härigenom suppleras de luckor i besvärsmöjligheterna, som av olika skäl eljest komma att kvarstå. Emellertid har det, såsom av det förut anförda framgår, ansetts vara en förutsättning för hela det nu ifrågasatta förfaringsättet, att detta ej kommer i tillämpning, såvida ej fråga är om mera betydelsefulla ändringar. Om ej denna tanke kommer till tydligt uttryck, kunde det ifrågasättas, att landskamreraren skulle äga skyldighet att anföra besvär i praktiskt taget varje ifrågakommande fall, enär besvären i regel nästan med visshet skulle bifallas. Skulle landskamreraren äga en sådan skyldighet, vore givetvis hela försöket att inskränka besvärsförfarandets användning förfelat. Det har övervägts, om landskamrerarens skyldighet kunde begränsas med utgångspunkt från ändringsbeloppets storlek, men denna utväg har visat sig i olika avseenden svårframkomlig. Det är för övrigt omöjligt att generellt fastställa, i vilka fall ändring kan anses lönande. Den utväg, som bäst tillgodoser de synpunkter man vill anlägga, synes vara att lita på landskamrerarens bedömande av de särskilda fallen. Bärande skäl synas till och med tala för den uppfattningen, att, om man finner en regel, som giver uttryck åt detta syfte, alltför godtycklig, hela anordningen ej kan genomföras utan så stora olägenheter i andra avseenden, att försöket att komma till rätta med frågan måhända måste anses misslyckat. Den bestämmelse, som nu ifrågasättes, synes kunna erhålla ungefär det innehåll, att, såvida icke av skattskyldig eller kommun anförda besvär eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, besvär varom nu är fråga ej böra av landskamreraren anföras, med mindre besvären avse rättelse av avsevärt missförhållande, förorsakat av den ändrade fastighetstaxeringen.

Forum. Det synes självklart, att den justering av taxering av inkomst eller förmögenhet, varom här är fråga, bör utföras i enklast möjliga form. Detta lärer innebära, att uppgiften bör anförtros åt prövningsnämnden, d. v. s. i regel särskilda prövningsnämnden. Analogi kommer följaktligen att i huvudsak skapas med besvär enligt 123 § taxeringsförordningen. Om emellertid frågan om taxeringen av inkomst eller förmögenhet är föremål för prövning av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, bör även det nu ifrågavarande besvärsyrkandet omedelbart upptagas av samma instans och i sak behandlas som ett tilläggsyrkande därstädes. Förbises bör ej, att taxeringarna till kommunal inkomstskatt och till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt kunna komma att behandlas såsom skilda mål. Några större praktiska olägenheter härav synas dock ej vara att befara. Uppenbart är, att om de olika målen samtidigt komma att föreligga vid samma instans, de i regel komma att avgöras i ett sammanhang.

Frågan, huruvida besvärsrätten bör förutsätta laga kraft för beslutet beträffande fastighetstaxeringen. Det kunde synas, som om man såsom en naturlig fordran för ifrågavarande besvärsförfarande borde uppställa, att det beslut om fastighetstaxeringen, varpå förfarandet grundar sig, vunnit laga kraft. Nu förhåller det sig emellertid så, att besvärsrätten i fastighetstaxeringsmål är knuten vid delgivning med den det vederbör. De som ej erhållit delgivning, ha sin besvärsrätt kvar, eventuellt under obegränsad tid. Beslutet vinner följaktligen ej laga kraft gentemot andra än dem, som fått beslutet sig delgivet. Besvärsrätt tillkommer emellertid enligt taxeringsförordningen även andra än dem som vanligen pläga erhålla delgivning, exempelvis municipal-samhälle, vägstyrelse och landsting. I fråga om besvär till prövnings-

nämnd stadgas detta uttryckligen i 118 § taxeringsförordningen; beträffande besvär till kammarrätten gives motsvarande stadgande i 121 §. I fråga om besvär över kammarrättens utslag åter talas i 127 § om »den som icke åtnöjes med kammarrättens utslag i taxeringsmål»; härmed lärers enligt gängse uppfattning förstås den som har direkt intresse av tvistens utgång, d. v. s. i huvudsak samma som äga klaga hos kammarrätten. Stadgades nu obligatorisk delgivning med alla besvärberättigade, kunde man givetvis vinna, att laga kraften bleve fullständigare än nu. Dylik fullständig delgivning lärers för närvarande förekomma i åtminstone ett län. Man torde emellertid knappast vara berättigad anse, att det syfte, som i förevarande sammanhang skulle tillgodoses, kräver ett konsekvent genomförande av delgivning till alla eventuellt besvärberättigade. Härtill kommer, att delgivning med enskild part ofta kan möta betydande svårigheter, och att dylik delgivning såsom förutsättning för exempelvis kommuns rätt att yrka ändrat procentavdrag svårligen kan påfordras. Upprätthölles kravet på laga kraft åt fastighetstaxeringsbeslutet, skulle detta för övrigt innebära, att den som anförde besvär rörande ändrat procentavdrag eller ändrad förmögenhetsberäkning bleve nödsakad förete bevisning om delgivning till samtliga besvärberättigade, en bevisning som i vissa fall kunde möta svårigheter. En förenkling vunnos, om man avskure rätten för landsting m. fl. att föra klagan hos Kungl. Maj:t, såvitt de ej själva varit parter hos kammarrätten, en reform som väl ej skulle behöva väcka större betänkligheter. Det förefaller emellertid, som om, även om detta genomfördes, de återstående svårigheterna skulle vara av den betydenhet, att de i och för sig innefatta tillräcklig motivering för att ej uppställa krav på laga kraft åt fastighetstaxeringsbeslutet.

Enligt det föregående skulle det ej bliva teoretiskt uteslutet, att ett beslut om ändrad fastighetstaxering av exempelvis särskild prövningsnämnd föranleder besvär med yrkande om ändring av därav beroende inkomsttaxering, och att dessa besvär bifallas, men att på grund av senare besvär i fastighetstaxeringsmålet till kammarrätten, vilka i sin tur bifallas, inkomsttaxeringen återigen bör ändras. Emellertid bör givetvis tillses, att något sådant praktiskt taget ytterst sällan eller aldrig skall kunna inträffa. Detta syftemål synes man kunna vinna genom ett stadgande att besvär rörande inkomsttaxeringen ej skola företagas till avgörande, förrän så lång tid förflutit från fastighetstaxeringsbeslutet, att man kan med tämlig visshet antaga, att besvär däröver ej skola komma att anföras. Tillräcklig sådan effekt synes kunna vinnas genom en föreskrift, att besvärerna i inkomsttaxeringsmålet ej må företagas till avgörande, förrän besvärstiden i detta mål gatt till ända — vid extraordinära besvär enligt 123 § taxeringsförordningen lärers besvärstidens utgång ej avvaktas —, ej heller, därest beslutet om fastighetstaxeringen överklagas, förrän detta ärende blivit slutligen avgjort. Såsom självklart förutsättes, att i inkomsttaxeringsmålet hänsyn skall tagas till det slutliga beslutet rörande fastighetstaxeringen. Skulle det en gång framställda besvärssyrkandet rörande inkomsttaxeringen sedermera visa sig otillräckligt för att möjliggöra vederbörlig justering i anledning av senare beslut rörande fastighetstaxeringen, kunna nya besvär anföras i anslutning till detta senare beslut. Det är emellertid att antaga, att besvär rörande inkomsttaxeringen i praktiken ej skola komma att anföras, förrän relativ visshet föreligger att beslutet om fastighetstaxeringen är slutgiltigt. Ovan berörda möjligheter torde därför kunna antagas bliva utan praktisk betydelse. I förbigående må anmärkas att ungefär samma fråga som här behandlats kan uppställas beträffande de fall som avses i 129 § taxeringsförordningen.

Besvärstid.

I och för sig naturligt kunde måhända synas vara att låta besvärstiden löpa från den tidpunkt, då vederbörande erhållit del av beslutet om fastighetstaxeringen. Nu torde det emellertid vara uteslutet att tänka sig delgivning med alla dem som böra vara berättigade till besvär beträffande inkomsttaxeringen. I många fall — särskilt där fråga är om taxering i olika län — finns det ingen möjlighet att i fastighetslänet avgöra vilka skattskyldiga som med denna utgångspunkt borde erhålla delgivning. Hänvisas må i sådant avseende till vad ovan anförts om vilka skattskyldiga som kunna här komma i fråga. Om förvärvskälla, däri fastighet ingår, omfattar många kommuner, vore det också knappast påkallat att med hänsyn till möjligheten av ändrat procentavdrag delgiva alla dessa kommuner beslut om ändrad fastighetstaxering.

Enklast lärer i förevarande sammanhang otvivelaktigt vara en regel, som anknyter besvärstiden till dagen för beslutet i fastighetstaxeringsärendet. Tillses måste givetvis, att detta beslut normalt bör hinna expedieras och delgivas samtliga parter, samt att dessutom tillräcklig tid för besvärens beredande bör kunna påräknas, innan besvärstiden går till ända. Skulle besvärstiden fastställas med hänsyn till normala förhållanden, borde det vara tillräckligt att beräkna en månad för expediering och en för delgivning samt två månader för besvärens beredande, d. v. s. en sammanlagd tid av fyra månader. Vill man stadga en viss säkerhetsmarginal och taga särskild hänsyn till att utsikterna för dem, som ej erhålla delgivning, att erhålla kännedom om den ändrade fastighetstaxeringen givetvis bliva något större, om besvärstiden utsträcker, synes en besvärstid av sex månader kunna fastställas. Iakttagas bör emellertid, att landskamrerarens besvärstid bör utsträckas längre än övriga parter, framför allt därför att han bör hava tillfälle att besvärvis framställa motyrkanden mot andra parter besvär i sådana fall då detta ej kan ske på annat sätt. Ett exempel härpå utgör, att enskild skattskyldig på grund av höjd fastighetstaxering yrkat ökat procentavdrag, varemot landskamreraren, där han ej redan förut besvärat sig över förmögenhetsberäkningen, bör ställa besvärsyrkande om höjd sådan. Landskamreraren bör enligt det föregående ej utan särskild anledning yrka höjning av förmögenhetsberäkningen utom i mera flagranta fall. Särskild anledning till besvär synes däremot otvivelaktigt föreligga, därest landskamrerarens yrkande blir att betrakta mera som ett yrkande om kvittning. Den utsträckta besvärstiden för landskamreraren kan jämväl vara av värde därför att dennes besvär rätt kan användas även om en kommun, som icke erhållit delgivning av beslutet rörande fastighetstaxeringen, ej i tid fått kännedom om detta men har uppenbart intresse av besvären. För att tiden må räcka till även i sådana fall då kommunikation mellan olika landskamrerare bör äga rum, synes besvärstiden för landskamrerare böra fastställas till två månader mer än för andra.

Vid besvärstidens bestämmande bör emellertid uppmärksammas vad som förut anförts därom, att besvären i inkomsttaxeringsmålet ej böra företagas till avgörande, förrän besvärstiden — även landskamrerarens — gått till ända. Med hänsyn till önskvärdheten av att ej alltför lång tid förflyter från ändringen av fastighetstaxeringen kan en utsträckt besvärstid medföra olägenheter. Skatterestitution kan exempelvis äga rum på grund av sänkt fastighetstaxering, medan kompensation genom tilläggsdebitering för sänkt procentavdrag erhålles först betydligt senare; detta kan betyda viss ränteförlust för kommunen. Att i förevarande sammanhang upptaga räntefrågan synes ej lämpligt — denna fråga är nämligen i

och för sig av rätt komplicerad beskaffenhet — men den berörda synpunkten kan utan tvivel göra det i viss mån tveksamt, om en så lång besvärstid som den här ifrågasatta bör väljas. Alternativt synes en besvärstid av sex månader för landskamreraren och fyra månader för övriga besvärberättigade tänkbar.

Införandet av sådan besvärsrätt, som här ifrågasattes, lärers få anses såsom tillskapandet av en ny förmån. Detta kan måhända synas utgöra ett tillräckligt skäl att ej anlägga ett alltför pedantiskt betraktelsesätt i fråga om detaljerna. Det skulle sålunda ej behöva anses innebära någon stor olägenhet, om det i något fall inträffade, att besvärstiden ginge till ända, utan att vederbörande fått kännedom om det förhållande, som skapar hans besvärsrätt. Man lär emellertid också vara berättigad till det förut antydda betraktelsesättet, att det står öppet för den, som har påtagligt intresse av att använda ifrågavarande besvärsrätt, att t. ex. genom vederbörande kommissionär följa gången av fastighetstaxeringsmålet. För närvarande hava vederbörande endast rätten att anföra reservationsbesvär. De komma nu alla i ett väsentligt bättre läge, och det synes ej vara någon orimlig begäran, att den intresserade själv tillvaratager sina förbättrade möjligheter. Betraktar man frågan med utgångspunkt från detta betraktelsesätt, bör man kunna nöja sig med en besvärstid, som är tillräcklig för normala fall.

Enligt det föregående har den ifrågasatta besvärsrätten ej i något avseende gjorts direkt beroende av delgivning av beslut angående ändrad fastighetstaxering. Det är emellertid uppenbart, att delgivning är önskvärd till så många som möjligt av dem, som skola hava besvärsrätt. Delgivning förekommer för närvarande vanligen i jämförelsevis inskränkt omfattning. Bestämmelserna härom äro knapphändiga. I 100 § taxeringsförordningen meddelas bestämmelser om delgivning i vissa fall av prövningsnämnds beslut, där sådan delgivning erfordras såsom utgångspunkt för besvärsförfarande i samma mål. Dessutom förekomma bestämmelser om delgivning i och för debitering i 101 och 135 §§ nämnda förordning. Att den delgivning av beslut om fastighetstaxering, varom här är fråga, erfordras just på grund av dess plats i taxeringsförfarandet är givet. Det synes därför också i sin ordning, att föreskrifterna därom erhålla sin plats i taxeringsförordningen. Då delgivningen här har betydelse för besvär i andra mål än dem besluten avse, synas bestämmelserna därom kunna få sin plats i 101 och 135 §§.

Delgivning, varom här är fråga, avser det fall, att beslutet innefattar ändring i beskattningsnämnds beslut. Anledning torde saknas att i taxeringsförordningen införa bestämmelser om delgivning i andra fall. Delgivningen synes alltid böra ske med klaganden — sådan sker i regel redan nu — så ock med den skattskyldige och den kommun, där fastigheten är belägen, samt med landskamreraren i fastighetslänet. Eftersom emellertid fråga är även om vederbörandes taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, bör jämväl landskamreraren i den till fastighetsskatt skattskyldiges hemortslän erhålla delgivning. Skall taxeringen behandlas av mellankommunala prövningsnämnden, blir det denne landskamrerarens sak att underrätta allmänna ombudet hos berörda nämnd.

Såsom ovan berörts, kan emellertid även andras inkomst- och förmögenhetstaxering än den till fastighetsskatt skattskyldiges påverkas av den ändrade fastighetstaxeringen. Har fastighet sålts under året efter den tidpunkt skattskyldigheten avser, inträffar detta normalt. Procentavdrag

*Delgivning
av beslut
angående
fastighets-
taxering.*

kommer här vanligen att åtnjutas jämväl av annan eller andra än den till fastighetsskatt skattskyldige, och förmögenhetsskatt kommer vanligen att beräknas för den som ägde fastigheten vid årets slut. Är fastighet utarrenderad enligt kontrakt från tid före 1929, är arrendatorn skattskyldig för fastigheten och har procentavdraget men är ej skattskyldig för fastigheten såsom förmögenhet. Att på den grund föreskriva delgivning av beslutet om den ändrade fastighetstaxeringen med alla ifrågakommande personer synes dock ej kunna ifrågasättas. Den som ägde fastigheten vid den tidpunkt till vilken skattskyldigheten till fastighetsskatt hänför sig synes alltid böra erhålla del av beslutet. Vad angår övriga ifrågavarande personer är att antaga, att de i allmänhet erhålla kännedom om den ändrade fastighetstaxeringen på annan väg. Landskamreraren i det län, där sådan person har sin hemortskommun, lärer, om så erfordras med hänsyn till det allmännas rätt eller av annan anledning, underrättas om förhållandet genom landskamreraren i den till fastighetsskatt skattskyldiges hemortslän.

*Lagteknisk
anordning.*

Att i taxeringsförordningen införa helt nya paragrafer är i och för sig mindre tilltalande. När det gäller att i lagtext giva uttryck åt de resultat, till vilka utredningen härovan kommit, befinnes det emellertid, att införandet av en ny paragraf medför avsevärda fördelar. Ville man organiskt infoga de nya bestämmelserna på respektive platser i förordningen, skulle väl till en början bliva fråga om tillägg till 123 § och omskrivning av 124 §, varigenom otvivelaktigt den nuvarande överskådligheten skulle i viss mån brytas. Härtill skulle komma vissa följdändringar. Om en ny paragraf införes efter 124 § såsom 124 a §, kan denna hänföra sig till innehållet i såväl 123 § som 124 §, och kan för övrigt en hänvisning ske till de regler, som gälla besvär enligt 123 §. Överhuvud torde det vara lämpligt, att besvär enligt 123 § alltfortfarande behandlas som en kategori för sig, innefattande den vanliga extraordinära besvärsrätten, medan besvär enligt 124 a §, som obestriddligen innefatta en säregen anordning, också i sin lagtekniska utformning uttryckas såsom en sådan. Redan ur hänvisningssynpunkt är det fördelaktigt att kunna åberopa besvär enligt 123 § och besvär enligt 124 a § såsom skilda rättsinstitut. Sannolikheten talar för att, om från början ifrågavarande besvärsrätt införts i taxeringsförordningen, denna skulle behandlats ungefär på det sätt som nu föreslås.

Att vissa ändringar ansetts böra införas på andra ställen i lagen, framgår av utkastet till lagtext och torde ej erfordra särskild motivering.

Det synes självklart att ifrågavarande anordning, om den genomföres, första gången bör tillämpas i anslutning till beslut om ändringar i 1933 års allmänna fastighetstaxering. Stockholm den 5 februari 1934.

Carl W. U. Kuylenstierna.

Förslag till vissa ändringar i taxeringsförordningen.

56 § 1 mom.

Granskning av självdeklarationer — — — och 115 §§.

Självdeklaration skall tillhandahållas — — — att verkställa taxeringen. I fall som i 124 a § sägs äger ock ombud för besvärberättigad kommun taga del av självdeklaration, vilken legat till grund för sådan taxering av inkomst, som besvären kunna avse. Den som utför — — — för den skattskyldige.

101 §.

Innefattar länsprövningsnämnds beslut — — — av prövningsnämndens protokoll.

Har prövningsnämnd jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § gjort ändring i taxering av fastighet, skall, i den mån ej delgivning sker enligt 100 § 2 mom., genom länsstyrelsens försorg utdrag av nämndens protokoll rörande beslutet för kännedom tillställas, förutom klaganden, den skattskyldige och, om annan än den skattskyldige ägde fastigheten vid den tidpunkt till vilken skattskyldigheten hänför sig, jämväl denne, den kommun, där fastigheten är belägen, så ock, där den skattskyldige eller fastighetens ägare vid berörda tidpunkt haft sin hemortskommun i annat län, landskamreraren i det länet.

103 §.

Stadgandena i 98 och 100 §§ samt 101 § andra stycket skola hava — — — den 20 november.

124 a §.

1 mom. Har skattskyldig vid taxering till kommunal inkomstskatt åtnjutit avdrag enligt 45 § kommunalskattelagen eller har för skattskyldig vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt förmögenhet beräknats med hänsyn till fastighets taxeringsvärde, och sker genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten eller beslut jämlikt 123 § 1 eller 4 mom. eller 129 § taxeringsförordningen av prövningsnämnd sådan ändring i fastighetens taxering, att avdraget eller förmögenheten bör beräknas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen av inkomst eller förmögenhet anföras hos prövningsnämnden. Är berörda taxering i annan ordning föremål för prövning av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, skola dock besvären anföras hos den myndighet för att prövas i sammanhang med prövning i målet i övrigt.

Rätt att anföras besvär som nu sagts tillkommer den skattskyldige, där han ej gjort sig skyldig till underlåtenhet som avses i 39 § 1 mom., landskamreraren och, såvitt angår taxeringen till kommunal inkomstskatt, kommun.

Besvären skola, skriftligen avfattade, ingivas till den länsstyrelse, som med motsvarande tillämpning av 119 § 1 och 2 mom. vederbör, av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av landskamreraren inom åtta månader från den dag, då beslutet rörande fastighetstaxeringen meddelats. Försummas något av vad sålunda föreskrives, varda besvären

icke upptagna till prövning; dock må icke den omständigheten, att besvär, som anföras hos kammarrätten eller Kungl. Maj:t, i stället för till vederbörande länsstyrelse ingivits eller insänts direkt till kammarrätten eller Kungl. Maj:t, utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvären dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling enligt 124 § 2 mom.

Besvär enligt denna paragraf må ej företagas till avgörande, förrän ovan stadgade besvärstid gått till ända, ej heller, därest beslutet om fastighetstaxeringen överklagas, förrän detta ärende blivit slutligen avgjort.

Vid besvär enligt denna paragraf skola i övrigt de föreskrifter, som avse besvär enligt 123 § taxeringsförordningen, äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Besvär enligt denna paragraf böra ej, såvitt icke av skattskyldig eller kommun anförda besvär eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, anföras av landskamrerare, med mindre besvären avse rättelse av avsevärt missförhållande, förorsakat av den ändrade fastighetstaxeringen.

135 §.

Har genom utslag — — — utslaget för verkställighet.

Utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t beträffande fastighetstaxering skall, därest utslaget innefattar ändring av prövningsnämndens beslut, för kännedom tillställas, förutom klaganden, den skattskyldige och, om annan än den skattskyldige ägde fastigheten vid den tidpunkt till vilken skattskyldigheten hänför sig, jämväl denne, den kommun, där fastigheten är belägen, så ock vederbörande landskamrerare.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1934 men skall ej tillämpas såvitt fråga är om taxering av fastighet för tidigare år än 1933.